

Otrdiena ● 2023. gada 7. februāris

CENA tirdzniecībā 0,95 EUR

Būs vai nebūs?

3.

Foto - Z. Logina

Uzdāvina karogu. Balvu pilsētas pārvaldniece Maruta Castrova, atklājot pirmo kopīgo roņu saietu, kas ar aukstumpeldēm iesildīja pilsētas svētku nedēļu, uzdāvināja Balvu karogu. "Februāris ir Balvu pilsētas dzimšanas dienas mēnesis, un šis pasākums ieskandinās turpmākās svētku norises. Katra diena lai jums sākas ar labu un veselīgu noskaņu!" vēlēja Maruta Castrova. Ciemos bija atbraukuši arī Gulbenes roņi ar savu karogu.

11.februārī aprit 95 gadi, kopš Balviem piešķirtas pilsētas tiesības. Lai atzīmētu šos svētkus, nedēļas garumā notiks dažādas aktivitātes. Aizvadītajā sestdienā, 4.februārī, svētkus iesildīja ziemas peldētāji – "Balvu roņi".

Ar ziemas peldēšanu saprot iegremdēšanos ledū izcirstā āliņģī vai peldēšanu aukstā ūdenī, un to piekopj daudzi norūdīti cilvēki. Balvos šogad roņi ziemas peldes uzsāka organizēti, izveidojot čata grupu un vienojoties gan par āliņģu ciršanu, gan kopīgu iegremdēšanos aukstajā ūdenī. Biedrības "Nūjot Prieks" vadītāja Inta Ozola atklāj, ka sākums roņu kustībai Balvos bijis "Rūķu pārgājies", kas noslēdzies Vecajā parkā ar peldēm āliņģī, šādi iedvesmojot arī citus. "Atsaucība bija lieliska, un tad es sapratu, ka jāiedrošina tie, kas varbūt grib, bet vēl baidās sevi norūdīt ar aukstumpeldēm. Prieks, ka ir puīši – Māris, Aldis, Inārs un citi, kas rūpējas par āliņģa izciršanu. Nu jau mums ir pat savs karogs, ko iesvētījām 4. februārī. Ir doma izveidot komandu, kura pārstāvēs Balvus ziemas peldēšanas sacensībās Latvijā," atklāja Inta Ozola.

Šādās sacensībās Balvus šogad Mārupē pārstāvēja Iveta Sarmanova. "Man jau bērnībā, kura pagāja Ludzas novadā, patika ielīst aukstā ūdenī, jo pie mājām bija ezers. Basām kājām bradāju pa sniegu, un tā sākās mana norūdīšanās, kas turpinās ar lišanu āliņģī un ziemas peldēm jau vairāk nekā divdesmit gadus. Auksts ūdens man ir labas veselības ķīla, joprojām lienu āliņģi divas, trīs reizes nedēļā," pastāstīja Iveta. Iepriekš, dzīvojot Gulbenē, viņa saaicināja ziemas peldētājus vienkop, un arī Balvos šī bija viņas un Intas Ozolas kopīga iniciatīva. Sacensībās Iveta ir startējusi arī iepriekš, piedalījusies pat rekordpeldē pie rūdīšanās trenera Māra Žundas, Latvijas čempionātā ziemas peldēšanā Liepājā 25 un 50 m distancēs.

Roņus pirms peldes ar vingrojumiem iesildīja fitnesa treneris Armands Sējāns un nūjošanas instruktore Inta Ozola. Armands uz āliņģi devās pirmais un pēdējais no tā izlīda, uzstādot aukstajā ūdenī pavadītā laika personīgo rekordu. Viņš aukstumpeldes praktizē jau ilgāku laiku, rūdoties pat fjordu ūdeņos Norvēģijā.

Reklāma

MĀJAI DĀRZAM

Tiekamies veikala atvēršanas svētkos 10.februārī plkst. 11:00 Sporta ielā 2A!

Būs produktu prezentācijas, īpašas atlaides un dāvanas!

MĀJAI DĀRZAM

www.majaiundarzam.lv

ISSN 1407-9844

Vārds žurnālistam

Maruta Sprudzāne

Šis nedēļas februārim ir īpašāka noskaņa. Balviem svētki, jo aprit 95.gadskārta. Sevī domāju, pa kuru laiku vēl pieci gadi klāt, jo šķiet, pavisam nesen kopā ar Ilgu Oplucāni un Ivetu Supi apciemojām visus pilsētas vienaudžus, lai uzklautu viņu stāstus. Skatījām kopīgi albumus, jautājām, klausījāmies un pierakstījām. Toreiz Balviem bija 17 vienaudži. Tik priecīgi un sirsnīgi viņi bija, neskatoties uz savām caur gadu nastu iemantotajām kaitēm un nogurumu. Solīja, ja vien varēs, nāks uz svētku pasākumu un piedalīsies. Atcerējās aktīvā darba gadus un bija pateicīgi, ka tuvāki vai tālāki ceļi viņus atveduši tieši uz Balviem. Tagad pilsētas vienaudžu skaits sarucis līdz deviņiem. Nepiepildīsies Nikolaja Gusarova apņemšanās nodzīvot līdz simtgadei un pacelt piņģerota glāzīti. Apbrīnojama bija viņa centība ik dienas doties pastaigā uz pilsētas centru pāri Bolupes tiltam. Aizsaulē devušie arī citi, atstājot savus vārdus pilsētas vēsturei ar sava mūža labāko devumu.

Februāris varbūt nav pateicīgākais laiks svinēšanai, taču pasākumu klāstā var izvēlēties vietu un laiku, lai būtu kopā ar citiem un izjustu dzimšanas dienas gaisotni. Vēl pieci gadi, un Balviem būs simtgade. Ir vērts kaut vai mirkli padomāt, ko mums katram nozīmē vieta un laiks, kur dzīvojam, kādu devumu gribētu aiz sevis atstāt.

Latvijā

Stradiņa slimnīcu satrauc piedāvātais finansējums. Šogad piedāvātais līgums ar valsti Stradiņa slimnīcai paredz par 15 miljoniem eiro mazāku finansējumu, kas slimnīcai ir ievērojama summa augstās infliācijas apstākļos, paziņojis slimnīcas valdes priekšsēdētājs Rinalds Muciņš. Viņš to vērtē kā ievērojamu summu, norādot uz augsto infliāciju, kas liks aizvien izaicinošāk sniegt palīdzību par to pašu naudas summu vai vēl mazāku nekā pagājušajā gadā. R.Muciņš gan atzina, ka finansējuma samazinājums saistīts ar pacientu skaita sarukumu atsevišķās grupās. Viņaprāt, stacionāra pacientu skaita samazinājums ir dabisks, jo attīstās ambulatorie pakalpojumi.

Arodbiedrība prasa paplašināt ienākuma nodokļa attaisnotos izdevumus un atvieglojumus. Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS) prasa valsts budžetā paplašināt iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) attaisnotos izdevumus un atvieglojumus. Tā sagatavojusi vairākus priekšlikumus šī gada budžeta projektam nodokļu sistēmā un aicinājusi par tiem sasaukt Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes sēdi. Rosināts attaisnotajos izdevumos iekļaut arodbiedrību biedru iemaksas, palielināt IIN atvieglojumus darba koplīgumā noteiktiem un darba devēja apmaksātiem izdevumiem, paaugstināt darba devēja segto attālinātā darba izdevumu robežas no 30 līdz 50 eiro.

Rimšēvičam uzrāda vēl trešo apsūdzību. Divās tiesās šobrīd skatītos kriminālprocesos jau apsūdzētajam bijušajam Latvijas Bankas prezidentam Ilmāram Rimšēvičam nesen uzrādīta trešā apsūdzība saistībā ar vakcinācijas sertifikāta prettiesisku iegūšanu un izmantošanu.

Zināmi "Supernovas" finālisti. Noslēdzies Latvijas Televīzijas dziesmu konkurss "Supernova". 11.februārī par iespēju pārstāvēt Latviju Eirovīzijas dziesmu konkursā sacentīsies Markus Riva, Alise Haijima, grupa "24.Avēnija", Raum, Avei, Toms Kalderauskis, Artūrs Hatti, grupa "Sudden Lights", Patrisha un Luīze.

Pensiju fondu riski. 2022. gada pensiju otrā līmeņa fondu rezultātus Latvijā ir grūti raksturot kā ieguldītājam patīkamus. Vidējā fonda daļas vērtība ir samazinājusies par 13,8%, turklāt kritumi ir novērojami visās riska kategorijās – gan konservatīvajos, gan aktīvajos plānos. Šāds rezultāts ir pretstats iepriekšējo trīs gadu rezultātam: no 2019. līdz 2021. gadam vērtība auga vidēji par 7,1% gadā.

(Ziņas no www.lsm.lv, www.delfi.lv)

Atgriežoties pie publicētā

Visa pamatā – ekonomiskie aprēķini

Maruta Sprudzāne

Mūsu laikraksta lappusē "Laukos" (24.janvāra "V") stāstījām par pieredzi gaļas liellopu audzēšanā, noslēdzoties četru gadu pētījumam, kur saimnieki centās pierādīt, cik efektīvas un piemērotas var būt konkrētas liellopu šķirnes audzēšana kvalitatīvas liellopu gaļas ieguvei, tostarp marmorētām steikam. Šī tematika ieinteresējusi dažus mūspuses lauksaimniekus, un viņi uzdevuši papildjautājumus.

Intensīvāks īstermiņa fināls

Kādos nobarošanas periodos var iegūt liellopiem vislabāko pieaugumu un kas to ietekmē?

Pētniece ELITA APLOCIŅA: – Pētījuma laikā praktizējām sistēmu, kad vasarā dzīvnieki atradās ganībās, bet rudenī sākās to nobarošana. Ganību laikā dzīvmasas pieaugumi Limuzīnas šķirnes liellopiem bija no 500 līdz 700 gramiem diennakti. Pārvietojot dzīvniekus novietnēs, nobarošanas perioda sākumā pieaugumi bija zemi, bet, jo ilgāks bija nobarošanas laiks, jo intensitāte palielinājās. Ja tauku noslāņojums gaļai veidojas no ārpuses, tas nozīmē, ka tas būs arī iekšpusē. To apliecina teorētiskā informācija. Mūsu pētījumā labākais nobarošanas periods, iegūstot marmorējumu, Angusa šķirnes lopiņiem bija līdz trim mēnešiem, bet Limuzīniem labus marmorējuma rezultātus neizdevās iegūt.

Pētniece DZIDRA KREIŠMANE: – Gribru uzsvērt, ka jebkurā gaļas liellopu saimniecībā tās īpašniekiem ir jāreķina pašražotās lopbarības ekonomiskā efektivitāte. Jānoskaidro, cik tas maksā, un jāanalizē samaksas sistēma par kautuvē pārdotajiem dzīvniekiem, jo cenas ir mainīgas. Ilgspējīgas saimniekošanas pamats ir ekonomiskie aprēķini. Ja ir izpildīti nosacījumi jaunlopu izaudzēšanā, tostarp vaislinieku izvēlē, teļu ieguvē un izaudzēšanā, tad ekonomiski izdevīgāk ir izvēlēties intensīvāku īstermiņa fināla nobarošanu, neskatoties uz dienas cenas lielumu. Arī bioloģiskajā sistēmā ir iespējams dzīvniekus ēdināt intensīvāk, nekā tas pieņemts praksē. Protams, ne mazāk svarīga ir realizācija ar iespējami augstāku cenu.

Kāda ir cena?

Liellopu gaļas kvalitāte visos pētījuma gadījumos bija laba, un Latvijas audzētājiem par to gaļas tirgū nenākas kaunēties. Jautājums ir tikai par cenu, kā arī liellopu gaļas patēriņa tradīciju Latvijā vispār. Pieredze liecina, ka kooperatīvam tirgojot gaļu caur interneta veikalu, cena vidēji turas ap 3,80 eiro. Ja gaļu eksportē, tad cena mainās pat pa dienām. Steika daļa ir tikai neliela daļa no liemeņa, par ko iespējams iegūt aptuveni 30% no visiem realizācijas ieņēmumiem, kā liecina praktiskie saimniecību apsvērumi. Tāpēc ir vērts gādāt, lai steiks būtu maksimāli kvalitatīvs.

Cik lielam jābūt ganāmpulkam, lai tas atmaksātos? Ja īpašumā ir zeme un saimniecībā nekas nav jābūvē liellopu turēšanai, tad, lai dzīvnieki sevi atpelnītu, ganāmpulkā jābūt vismaz 40 mātēs govīm. Ir pierādījies, ka ar tik lielu daudzumu zemnieks var uzturēt savu ģimeni, atjaunot ganāmpulku, paturot telītes ataudzēšanai un pārdodot tikai bulļišus, apgalvo Latvijas Gaļas liellopu asociācijas speciālisti. Saimnieki, kuriem ir papildu darbs, gaļas liellopu audzēšanas biznesu parasti sāk attīstīt ar desmit govīm un vienu bullīti. Taču šķirnes dzīvnieku pirkšana ir ļoti dārgs pasākums.

Gaļa aug starp kājām

Ko jaunu liellopu saimniecību īpašniekiem deva pētījums un kādi secinājumi gūti?

Zemnieku saimniecības "Atēnas" lopkopības speciāliste AELITA RUNCE: – Mūsu saimniecība pētījumā piedalījās gan ar tīršķirnes, gan krustojuma dzīvniekiem. Īpašu atšķirību nejutām. Mūsu iepriekšējā pieredze gaļas realizācijā bija tāda, ka to tirgojām tiešajā tirdzniecībā, mēnesi izpārdodot 2–4 liemeņus. Taču laika un cilvēku resursu trūkuma dēļ sapratām, ka šis veids ir jāmaina. Projekta laikā visi gaļai domātie dzīvnieki bija realizēti caur kooperatīvu.

Viens no mūsu secinājumiem ir, ka jāspēj novērtēt vaislinieka spēja tauku izgulsnēšanā. Mums ir vairāki vaislinieki, tostarp no Šveices importētais Limuzīnas šķirnes bullis, kuram jau desmit gadi, kā arī Angusa bullis un Latvijā dzimis jaunais Limuzīnas šķirnes vaislinieks. Interesanti, ka Šveices vaislinieks, atrodies novietnē un saņemot tam paredzēto spēkbarības devu, taukus sev neizgulsnē, kamēr Angusa bullis ar tādu pašu barības devu kļūst jau pārāk trekns un ļūmīgs, bet jaunajam Latvijas Limuzīnas bullim ir optimālais variants. Acīmredzot arī viņa bērni varētu dot labu rezultātu.

Novērojumi liecina, ka svarīgs ir dzīvnieka temperaments. Ieliekot dzīvniekus slēgtā kūti pēc ganību perioda, dzīvnieki izjūt papildu stresu. Novērojām tendenci, ka arī stresainā vaislinieka bērni bija tādi paši. Tādēļ meitenes no ganāmpulka esam izslēguši. Pievērsām uzmanību muskuļotībai, – lai gara un plata būtu ne tikai mugura, bet arī pārējais ķermenis. Gaļas liellopiem, kā izteikušies speciālisti, gaļa aug starp kājām. Tātad, jo kājas stāv plātāk (kā ķebļitis), jo labāk veidosies muskuļi. Svarīgs arī teļa dzimšanas svārs. Visi audzētāji zina, ka, piedzimstot ļoti

lielam teļam, viņš jau ir noguris no šī procesa un tas var ietekmēt dzīvnieka tālāko attīstību. Šveices bulļa bērni dzimst ar mazu svaru, taču labi aug un atšķirot nav starpības ar pārējiem līdzīga vecuma dzīvniekiem. Stresa noturību vērtējam jau telēm, tās atšķirot un dzenot uz svēršanu. Ja vērojams izteikts stress, tādas teles atstājam nobarošanai un no ganāmpulka izslēdzam. Brāķējam arī mātes, kuru teļiem ir nepietiekams atšķiršanas svārs, nepieļaujot tām nākamās grūsnības.

Lecināšanā ievērojam to, lai gaļas liellopu mātēs atnestos siltākā laikā – aprīlī un maijā. Divas līdz četras nedēļas pirms šī procesa grūsnās govīs vakcinējam, lai pasargātu teļus no vīrusu saslimšanām un tamlīdzīgām problēmām. Veicu pierakstus par katra mazuļa dzimstību un pieaugumu un secinu, ka mātes, kuras pašas ir ļoti labas, bet savā bērniībā tikušas ārštētas,

viņu teļiem vairs nav tik labu svara pieaugumu. Tātad slimošana tomēr atstāj kādu iespaidu. Vakcinējam arī teļus, jo pēc atšķiršanas dzīvnieki ir jūtīgi, bet, dzīvojot vaļēja tipa novietnē, teļiem tomēr nav ne klepus, ne iesnu. Vēl-

mais teļu atšķiršanas svārs ir 290–320 kilogrami. Kuri šo robežu nesasniedz, dzīvniekus brāķējam un tālāk nēbarojam, jo tas neatmaksājas. Gada vecumā jaunuļus atkal sveram un pārvietojam uz nākamo novietni. Pēc ganību perioda (rudenī) lopiņiem vajadzētu būt sasniegušiem 450–500 kilogramus. Mūsu vērojums pētījumā vēl tāds, – ja aplokā vasarā ir izdevīgi turēt kopā teles un vēršus, jo teles jūtas mierīgas, nelaužas ārā no aploka, tad, ieliekot tās ierobežotā telpā un intensīvi barojot, teles izteikti meklējas, un rezultātā visa grupa ir uzbudināta un stresaina. Bet tas nedod vajadzīgo svara pieaugumu. Tagad, atšķirot dzimumus, katru pusi turam atsevišķi, un situācija ir daudz labāka.

✓ **Gaļa mums ir jāēd, varbūt mazāk, bet augstākas kvalitātes.**

Kā vērtējat faktu, ka Latvijas Sarkanā krusta Balvu komiteja finansējuma trūkuma dēļ samazinās porciju skaitu zupas virtuvē?

Viedokļi

Cilvēkus nešķirojam, jo jāpalīdz visiem

RUDĪTE KRŪMIŅA, Latvijas Sarkanā Krusta Balvu komitejas vadītāja

Latvijas Sarkanā Krusta Balvu komiteja nesen nāca klajā ar paziņojumu, ka no 1.februāra zupas virtuvē tiks samazināts silto maltiņu daudzums līdz 20 porcijām dienā. Kā organizācija diemžēl esam nonākuši pie secinājuma, ka finansiāli vairs nevaram nodrošināt līdzšinējo pieprasījumu silto maltiņu izsniegšanas vietā. Statistikas dati liecina, ka vidēji dienā zupas virtuvē tiek izdalītas 70 – 80 porcijas. Sarkanā Krusta Balvu komiteja

nav noteikusi konkrētas kategorijas, kādām pienākas šāda maltīte, tādēļ iespēju saņemt siltu ēdienu bez maksas izmanto gan trūcīgie, gan maznodrošinātie un krīzes situācijā nonākušie. Ir mājās guļoši cilvēki, kuriem silto ēdienu piegādā dzīvesvietā, reizēm atnāk arī daudz bērnu ģimenes un pensionāri. Un nav tā, ka cilvēki ļaunprātīgi izmanto silto maltiņu saņemšanas iespēju!

No ES fondu naudas vienai maltītei mums atvēl 18 centus un sausās pārtikas pakas. Taču domāju, ka visi saprot – par 18 centiem mūsdienās maltīti nodrošināt nevar. Jau no pavasara vienas porcijas izmaksas pieauga līdz 20 centiem, tad Sarkanais Krusts piemaksāja no savām rezervēm, un tie jau bija 30 centi. Jā, mēs atrādām finanses, ko piemaksāt, bet jāsaprot, ka summa, ko pielikām maltītēm, tika noņemta citām aktivitātēm, kuras nenotika, lai cilvēki būtu paēduši. Redzot, kāda ekonomiskā situācija ir valstī, jau augusta sākumā sapratām, ka maltiņu gatavošanas izmaksas strauji pieaugušas. Augustā Sarkanā Krusta Balvu komiteja griezās pašvaldībā ar iesniegumu, lūgumu pēc palīdzības, jo uzņēmēja, kas gatavo siltās maltītes, SIA "Valdogs" norādīja uz cenu pieaugumu. Uzņēmēja brīdināja, ka par tādu naudu maltītes sagatavot nevarēs, un iesniedza tāmi, kurā vienas porcijas summa pieauga par 50 centiem, tātad 0,70 eiro ir vienas porcijas cena.

Kopš augusta esam dzīvojuši visādi – reizēm palikuši uzņēmējam parādā, bet, tuvojoties ziemai, kad cilvēkiem pieauga rēķini par apkuri, elektrību, medikamentiem, pieauga arī silto maltiņu saņēmēju skaits. Šī gada janvārī nonācām pie secinājuma, ka porciju skaits, ko varam izgatavot par esošajiem līdzekļiem, ir tikai 20. Tas, protams, ir ļoti skumji. Otrdien ar uzņēmēju diskutējām, ka varbūt var samazināt dienu skaitu, kad izsniedz maltītes. Taču tad nonācām pie secinājuma, ka cilvēks, ja viņam nav iztikas līdzekļu, nevar ēst tikai vienu dienu nedēļā. Vienojāmies, ka maltiņu izdales laiks būs no pulksten 15.00 līdz 15.30, jo tad jau būs paēduši pusdienas visi tie, kuri tās iegādājas par naudu, un ēdiens paliks pāri. Un tad, pieliekot sagatavoto un neapēsto ēdienu, mēs varēsim februāra mēnesī daļēji nodrošināt pakalpojumu.

Kādi risinājumi situācijai? Sazinājos ar kolēģiem Gulbenē un noskaidroju, ka viņiem izveidojusies sadarbība ar pašvaldību un šobrīd viena siltā maltīte izmaksā 0,70 centus bez PVN. Gulbenē silto maltīti piešķir tikai trūcīgajiem, maznodrošinātajiem un krīzes situācijā nonākušajiem ar izziņām. Mēs savukārt laikiem esam bijuši pārāk dāsni un neizvērtējam cilvēkus pēc šādām kategorijām. Mēs cenšamies palīdzēt visiem, kam tas nepieciešams. Iedomājieties, ja uz zupas virtuvi

atnāk kundzīte, bet darbiniekam jāzina sociālo dienestu, lai noskaidrotu, dot vai nedot viņai ēdienu, vai viņa griezusies pēc palīdzības sociālajā dienestā, vai kundzītei tiešām vajadzīga šī palīdzība. Tas ir apkaunojoši gan vienai, gan otrai pusei. Un kā būtu, ja cilvēkam nepienāktos nekas? Teikt, – ej mājās ar to tukšo trauciņu asaru pilnām acīm, jo mūžu esi nodzīvojis, nostrādājis un tev nav iztikas līdzekļu. Es nevaru pieņemt un pieļaut šādu nīrgāšanos par cilvēkiem. Pat, ja atnāks cilvēks, kuram nebūs šīs izziņas, mums jābūt iespējai viņam palīdzēt. Protams, šajā jautājumā var būt dažādi viedokļi un redzējums. Kad portālā "Facebook" tikko ievietoju informāciju, ka ierobežosim izsniegto maltiņu skaitu, mani pārsteidza, ka cilvēki spieda 'like' pie šī posta. Sak, – redziet, cik labi, ka tagad būs mazāk ēdāju. Bet es gribu teikt, – nedod Dievs, jūs nonāksiet tādā situācijā.

Par izveidojušos situāciju esam iesnieguši dokumentus un stāstījuši sociālās un veselības aprūpes jautājumu komitejā. Šobrīd droši vien pašvaldība vērtē mūsu iesniegumu, speciālisti noteiks konkrētas kategorijas un piešķirs papildus samaksu, kā mēs lūdzām. Bet, protams, jāsaprot, ka arī pašvaldības naudas maks nav bezizmēra. Mūsu pienākums ir laikus brīdināt sabiedrību. Pieļauju, ka ar laiku iespējas bez maksas tikt pie siltas maltītes var arī nebūt.

Vai esam tiesīgi šķirot cilvēkus?

DZIDRA SĒRMŪKŠA, ēdināšanas uzņēmuma "Valdogs" īpašniece Balvos

Jau vairākus gadus, sadarbojoties ar Latvijas Sarkanā Krusta Balvu komiteju un esot tās biedre, man piederošais uzņēmums sniedz atbalstu un palīdzību tā dēvētajā zupas virtuvē Balvos, nodrošinot silto maltiņu pagatavošanu trūkumā nonākušiem iedzīvotājiem. Sadarbība allaž bijusi veiksmīga, pasūtītājam nodrošinot Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām sarūpēto zupas virtuvei, par ko ir arī veikts maksājums. Līdz šim bijušas reizes, kad dienā esam sagatavojuši līdz pat 125 silta ēdiena porcijām. Savukārt, kad mazāk nodrošinātie cilvēki, kuri ikdienā izmanto iespēju vienreiz dienā saņemt siltu ēdienu, uzzināja, ka turpmāk porciju skaits var tikt samazināts, viņu acīs bija asaras. Jāuzsver, ka Latvijas Sarkanā Krusta Balvu komitejai ir ierobežoti līdzekļi segt pakalpojuma izdevumus. Šogad komitejas iespējas būtu samaksāt 18 centus par porciju. Taču,

pieaugot elektrības un citu pakalpojumu cenām, arī tas kļūst neiespējami. Ir jārod risinājums, un šobrīd faktiskā situācija ir tāda, ka ēdināšanas uzņēmums zupas virtuves apmeklētājiem apņēmis izsniegt arī to pārtiku, kuru dienas laikā nebūs izpirkuši kafejnīcas klienti. Tādējādi vismaz pagaidām centisimies siltu maltīti nodrošināt lielākam skaitam trūcīgo iedzīvotāju, lai cilvēki nebūtu jāšķiro. Jāņem gan vērā, ka ir dienas, kad ēdiens gandrīz pilnībā tiek izpirkts un tā paliek pāri ļoti maz. Tomēr arī šādās reizēs cenšamies kaut kā izlīdzēt un iespēju robežās neizpirkto ēdienu pievienojam klāt zupas virtuves apmeklētāju porcijām – vai tā būtu gaļas mērcīte vai bulciņa. Jāpiebilst, ka ikdienā zupas virtuves apmeklētājiem nav noteikta konkrēta katras dienas ēdienkarte, bet gatavojam piena zupas, putras, zirņus ar sautētu cukgaļu. Apmeklētāji ir gandarīti un ēdienu nesmādē. Par savu darbu saņemam arī daudzus pateicības vārdus.

Paralēli finansiālajām problēmām tikpat svarīgs ir jautājums, proti, kā mēs varam šķirot cilvēkus un noteikt, ka, lūk, šodien siltu ēdienu ēdis viņi, bet Tev šī diena būs jāpārdzīvo ar tukšu vēderu? Vai esam morāli tiesīgi tā rīkoties? Cilvēkiem, kuriem tas nepieciešams, noteikti jāsniedz iespēja vismaz vienreiz dienā saņemt siltu maltīti. Par to vispār nevar būt nekādu šaubu! Turklāt ņemot vērā faktu, ka Balvos, novadā kopumā un visā Latvijā trūcīgu cilvēku ne tikai netrūkst, bet šādu iedzīvotāju skaits pat palielinās. Pastāv gan viedokļi, ka daļai zupas virtuves apmeklētāju savas problēmas būtu jācenšas atrisināt pašiem, nevis palīdzība jālūdz no malas. Šādi komentāri internetā bija rakstīti arī pie

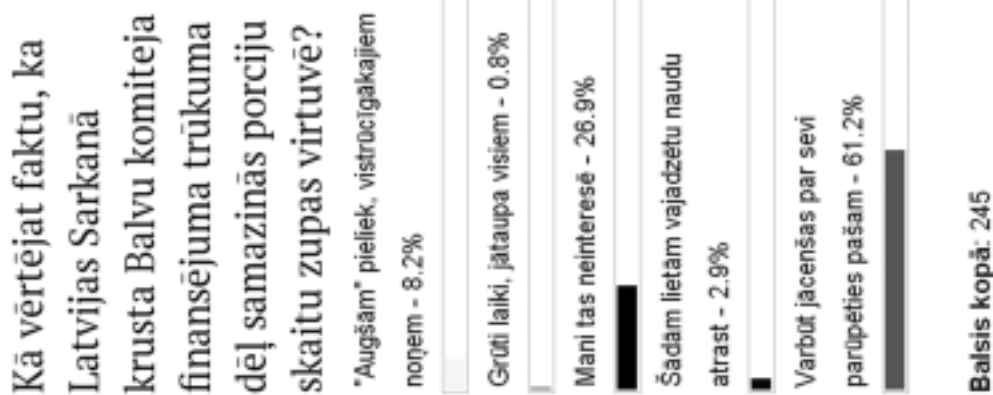
televīzijas sagatavotā sižeta par Balvu zupas virtuvi, jo tajā bija redzami iedzīvotāji spēka gados. Patiešām, saņemt siltu maltīti dodas arī cilvēki spēka gados, bet ir viens liels 'bet'. Šos cilvēkus pazīstu personīgi – zinu viņu vārdus, uzvārdus, dzīves situāciju. Vienam cilvēkam spēka gados, par ko runā komentētāji internetā, ir nopietnas redzes problēmas, otram – epilepsija, kā rezultātā viņš nevar dabūt darbu, trešajam – invaliditāte, kustības traucējumi. Bijuši arī gadījumi, kad pēc siltas maltītes ierodas cilvēki, kuri savulaik labi pelnījuši un strādājuši labos amatos, bet tagad dzīve iegrozījies citādāk. Jā, ir arī cilvēki, kuri pārmērīgi lieto alkoholu. Tomēr mēs neesam tiesīgi nevienu nosodīt – it īpaši nezinot cilvēka iepriekšējo dzīves pieredzi un esošo situāciju. Ziniet, saka, ka paēdis neēdušu nesaprot. Šajos vārdos ir ļoti liela daļa patiesības.

Cilvēki, kuri izmanto iespēju saņemt siltu maltīti, ir kā viena liela, draudzīga ģimene, kuri izpalīdz viens otram un padalās arī ar jaunumiem. Kad publiski izskanēja informācija, ka tiks samazināts porciju skaits, daļa šo cilvēku pēc ēdiena neieradās... Tāpat bija

arī dienā, kad veidot sižetu par zupas virtuvi ieradās televīzijas darbinieki. Ir saprotams, ka cilvēki nevēlas, lai plašāka sabiedrība viņus iepazīst kā trūcīgus. Tas ir tikai cilvēcīgi, bet diemžēl situācija mūsu valstī ir tāda, kāda tā ir. Iedzīvotāji no Latvijas dodas prom, šeit dzīvot paliek nespēcīgāki un vecāki cilvēki. Kādas ir cenas par precēm, produktiem, dažādiem pakalpojumiem – apkuri, elektrību? Tikmēr kvalitatīva maize maksā jau aptuveni 2 eiro. Vai pensionārs var atļauties ikdienā ēst labu maizi? Un, ja kāda man zināma balveniete valsts darbā nostrādājusi 47 gadus, bet viņas pensija ir 220 eiro... Ko dara mūsu valdība? Par šo visu runājot, ir smagi jānopūšas. Esmu sava darba patriote, tāpēc ceram, ka jautājums par zupas virtuvi tiks atrisināts un arī turpmāk spēsim nodrošināt silta ēdiena porcijas. Ir jāspēj to izdarīt! Neviens no mums nevar tā vienkārši stāvēt malā, uz esošo situāciju vienaldzīgi noskatīties un mazāk nodrošinātus Balvu pilsētas iedzīvotājus atstāt bez vienīgā siltas zupas šķīvīša dienā.

Viedokļus uzklusēja S.Karavoičika un A.Ločmelis

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Dzimas stāsti

Mirkļu vēstījums

Ingrīda Zinkovska

“Doma par izstāžu ciklu “Dzimas stāsti” man radās pērn, kad, sagaidot Latvijas gadadienu, bija izsludināts konkursiņš “Manā bilžu rāmīti”, kurā varēja piedalīties gan skolēni, gan pieaugušie. Skolotāja Inta Ludborža konkursam piedāvāja atmiņu stāstu par savu vectēvu, kā viņš petrolejas lampas gaismā latgaliski lasījis pasakas mazbērniem, un viņa klēpī bija silti un droši. Stāsts tik ļoti uzrunāja, ka sapratu, – cilvēkiem ir atmiņas, kurās dalīties,” saka Baltinavas kultūras nama vadītāja Lidija Ločmele.

Februārī Baltinavas kultūras namā skatāma cikla “Dzimas stāsti” pirmā izstāde par Ločmeļu dzimtu no Baltinavas pagasta “Lauru” mājām, kurai dots nosaukums “Mirkļu vēstījums”. Izstāžu cikls tiek veidots par godu Latvijas 105. gadadienai un noslēgsies novembrī. Kultūras nama vadītāja uzrunājusi vairākus cilvēkus, kuri ar savām atmiņām un saglabātajām lietām varētu bagātināt atmiņu pūru šajā izstādē. Pirmā reakcija, protams, ir: nē, mums nekā nav, ko parādīt, bet, turpinot sarunu, izrādās, ka ir gan! Teju vai katrā ģimenē ir kāda lieta vai stāsts par seniem un ne tik seniem notikumiem. Cilvēkiem jāzina savas saknes! Tāpēc arī tagadējie un bijušie Baltinavas pagasta iedzīvotāji aicināti celt augšā garīgās vērtības, ģimeniskumu, izpētīt, kādi bijuši mūsu senči, ko esam mantojuši no viņiem. Viņu dzīves bija sūra darba pilnas, bet tani pašā laikā viņi spēja atrast laiku bērniem, mazbērniem, spēja saglabāt gaišu skatu uz dzīvi, nesūroties par likteni, paļaujoties uz Dievu.

Milēta un lolota piedzīvo dzīves sūrumu

Ločmeļu ģimene cēlusies no Vectilžas Lutināniem, bet sešdesmitajos gados, nopērkot “Lauru” mājas, pārcēlusies uz Baltinavas pagastu. Dzimas kokā, ko pētījuši un veidojuši Domicellas un Jāņa Ločmeļu bērni, ir lappuses no mātes un tēva bērnības un jaunības pirms viņu apprecēšanās, gan pēc tam, jau dzīvojot kopā. Abi dzimuši pirmās Latvijas brīvvalsts laikā. Dzimas atmiņas vēsti, ka Domicella dzimusi turīgu zemnieku ģimenē kā vienīgais bērns. Kopš mazām dienām ļoti milēta un lolotā meitene dzīves sūrumu sāka izjust, kad smagi saslima un nomira mamma. Bija jau padomju laiks, kad Domicella apprecējās ar Jāni. Dzima bērni: Silvija, Francis, Skaidrīte, Valentīna... Vecāku mājās “Lauros” tagad saimnieko jaunākā meita Valentīna ar dēlu. Domicellas un Jāņa dzīves turpinās 4 bērnus, 9 mazbērnus un 16 mazmazbērnus. Dzimtu turpina jau mazmazmazdēls Evans. Visi bērni dzīvo un strādā Latgalē.

Kašu babiņa – labestīga un vieda

Neraugoties uz grūtajiem dzīves apstākļiem, Domicella visu mūžu izšuva, adīja, zīmēja. Viņa ir izšuvusi dvieļus un karogu Tilžas katoļu baznīcai, kā arī dziedājusi baznīcas korī. Bija laiki, kad iztikai papildus nopelnīja, pārdodot pašas ar eļļas krāsām zīmētas sienas segas. Šķiet, 60-tajos gados tās dikti bija modē! Izstādē var aplūkot dažādus rokdarbu musturus, kas zīmēti uz papīra, sašujot kopā vairākas loksnes. Lūk, fotogrāfija, kurā Domicella kopā ar draudzeni izšūtās blūzēs pozē fotogrāfam. Stāsts ir tāds, ka jaunās sievietes par šo bildi fotogrāfam dabūjušas izravēt dārzus. Un viņš raudzījies, lai tas būtu kārtīgi izdarīts. Izstādē aplūkojams un aptaustāms Domicellas darbs, kas izšūts mazdēlam Raivim, – neliela glezniņa ar podziņām, ko likt gultiņā, lai bērns ar tām darbotos un neraudātu. Lūk, tā! Nekādas importa mantas, nekādas psiholoģijas studijas. Vienkārša lauku sievas gudrība.

Domicella ļoti interesējās arī par dažādiem augiem un zinājusi “tautas zālītes” dažādām kaitēm. Ne tikai tās, par ko rakstā grāmatās vai žurnālos. Pie viņas mājām bija iekopts puķu dārzs, kas priecēja ar lielo šķirņu daudzveidību. Rokdarbu prasmes un mīlestību pret ziediem mantojušas arī viņas meitas, kurām ir iekoptas māju apkārtnes un kuras gan sevi, gan citus iepriecina ar pašu darinātiem rokdarbiem. Meita Skaidrīte teic, ka tamborēt

Foto - A.Kirsanovs

Nav jābūt slavenam! Šāds moto noteikti iederētos izstādei par Ločmeļu ģimeni no “Lauru” mājām Baltinavas pagastā. Domicellas Ločmeles meitas saglabājušas melnbaltās dzimtas fotogrāfijas, mātes rokdarbus, ko žēl ar vieglu roku izmest, tās ir dārgas un tuvas, jo glabā dzimtas atmiņas. Izstādē skatāmi Domicellas izšuvumi, dvieļi, sedziņas, cimdi, zīmētās un izšūtās glezniņas, fotoattēli. Arī viņas meitu rokdarbi, jo šo prasmi viņas mantojušas no mātes. Meitas Skaidrītes tamborētais plecu lakats, kas darināts, gatavojoties Vecmāmiņu konkursam un ataino dzimtas koku, un citi. Arī mazbērni prot radīt skaistas lietas. Viens no mazdēliem, būdams Anglijā, piemēram, iemācījies šūt no ādas sieviešu rokassomiņas. Īsts izstādes un dzimtas dārgums ir cauri gadu desmitiem saglabātais Latvijas karogs un lūgšanu grāmata, kas izdota tad, kad Latgalē latīņu druka vēl bija aizliegta.

viņa iemācījusies, kad vēl negāja skolā. Arī prasme gatavot ēst pārņemta no mātes: “No mātes iemācījos cept cepumus, lauku tortes, galda klāšana prasmes. No viņas aizgūtas rokdarbu prasmes, kas lieti noderēja, gan pašrocīgi gatavojot dāvanas, gan adot bērniem cimdus un zeķes. Mamma ieaudzināja gan darba prasmes, gan atbildību par darbu.” Ģimenes atmiņās par Domicellu saglabājies stāsts, kā piecdesmito gadu sākumā par labu darbu viņa iekļauta delegācijas sastāvā, kas brauca uz Maskavu.

“Kašu babiņa, kā viņu sauca mazbērni, bija unikāls cilvēks pati par sevi. Savus mīļos viņa vienmēr sagaidīja ar smaidu, kādu pašas izceptu gardumu. Viņai vienmēr atradās laiks sarunai. Par savu dzīvi viņa nesūrojās, bet vienmēr paļāvās uz Dievu. Viņa bija ļoti dievbijīga un vieda sieva. Lai kādi likteņa pārbaudījumi nebija jāiztur, visu mūžu Domicella saglabāja savu īpašo labestību un dvēseles siltumu, kas spēj turēt kopā visus bērnus arī pēc mātes nāves,” secina šīs izstādes veidotāja L.Ločmele. No dzīves Domicella šķīrās 2006.gadā.

Muzikāli apdāvināts un strādīgs

Domicellas vīru Jāni Ločmeli no septiņu gadu vecuma abus ar māsu audzināja māte. Jau kopš mazām dienām Jānis bija pieradis strādāt saimniecībā. Kad kara gados Lutinānu purvā slēpās meža brāļi, tostarp arī Jāņa mātes brālis, pusaudzis nesa viņiem ēdienu. Par veltu atvestu ēdienu viņu, 14-gadīgo puiku, meža brāļi sīta ar zirga pajūga ilksi, no kā cieta veselība līdz mūža galam. Dzīves laikā Jānis pārmeta mātei, ka viņa to bija sūtījusi nest ēdienu uz purvu, bērnam esot. Jānis bija muzikāli apdāvināts jauneklis – spēlēja vijoli, cītaru, *garmošku*. Instrumentu spēli bija apguvis pašmācības ceļā, balstoties uz savu muzikālo dzirdi. Pirmo *garmošku* Jānim no kāda ceļotāja māte iemainīja pret gaiļi. Neskatoties uz smagajiem dzīves apstākļiem, Jānis augs kā liels dziedātājs un muzikants, kurš piepelnījās dažādos saviesīgos pasākumos. Pēc kāzām viņš ātri vien tika iesaukts dienestā. Dienēja Kamčatkā – Noriļskā, kur apsargāja noziedzniekus. Dienests ilga trīs gadus, bet par to, ka viņš bija palaidis ieslodzītos ēst sasalušus kartupeļus

no lauka, viņam nācās dienestā pavadīt vēl sešus mēnešus. Mājās par to neviens nezināja un domāja, ka Jānis pazudis bez vēsts. Pēc dienesta Jānis strādāja padomju saimniecībā “Baltinava”. Mūžībā viņš aizgāja 1997.gadā, – vēsti izstādē savāktais materiāls.

Lādē noslēptā Latvijas karoga stāsts

Izstādē par Ločmeļu dzimtu skatāms arī brīvvalsts pirmajos gados šūdināts Latvijas karogs, ko glabā viena no Ločmeļu meitām – Skaidrīte. Izstādē lasāms arī karoga stāsts, ko pirms teju divdesmit gadiem žurnāliste, rakstniecei un dzejniecei, tagad Saeimas deputātei Annai Rancānei, uzticējusi Skaidrīte. Vairāk nekā sešdesmit gadus pašrocīgi šūdinātais karogs glabājies Skaidrītes tantes Rozālijas Loginas pūra lādē. Pat tuvākajiem radniekiem nebija jausmas, ka lādes dubultajā dibenā zem austajiem pūra palagiem un dvieļiem paslēpts tautas nacionālais simbols, par kura glabāšanu padomju laikā draudēja bargs sods. Karogu atrada tikai 90-tajos gados, kad vecāsmātes māsas Rozālijas pūra lāde nonāca Skaidrītes īpašumā.” A.Rancāne raksta: “Skaidrīte atceras, ka bērnībā viņai ļoti patīcis spēlēt pa tantes Rozālijas pūra lādi, kur bijušas visādas skaistas lietīņas, taču par Latvijas laiku un lādes noslēpumu tante nav stāstījusi neko. Vecajā lādē bijusi vēl kāda interesanta lieta – plāna grāmatiņa Latvijas karavīriem. Grāmatā ielikta ar roku rakstīta lapiņa ar dziesmas vārdiem latgaliski “Dažu skaistu zīdu Gaujā kaisieju...”, kas XX gadsimta sākumā piederējusi Latvijas armijas karavīram Antonam Loginam. Lādē atrastais karogs darināts no plāna linu auduma, apvilēts ar šujmašīnu, bet baltā josla rūpīgi iēšuta ar rokām. Dažās vietās audums iēplēsts, var redzēt, ka karogs ir lepni plīvojis pie mājām un aizķēries koka zaros. Skaidrīte ir pārliecināta, ka tas darināts 1920.gadā, kad Latgale tikusi atbrīvota no lieliniekiem, jo tieši tad Baltinavas Romas katoļu baznīcā iesvētīti pirmie zemnieku māju karogi: “Pagaidām vēl nav zināms, kurš no Skaidrītes bērniem mantos šo karogu, bet postā tas netiks laists. Mīļas lietas tiek glabātas, tāpēc, savācot kopā no visām tuvinieku mājām, tapa izstāde.”

Meklējam atbildi

Jūtas pazemota Balvu slimnīcā

Laikraksta "Vaduguns" redakcija pēdējā laikā saņem sūdzības par Balvu slimnīcā strādājošo medicīnas darbinieku attieksmi pret pacientiem. Parasti sūdzas anonīmi, taču redakcijas automatiskajā autoatbildētājā ir 74-gadīgās balvenietes VERONIKAS STEPĀNES stāsts. Iepazīstinām ar to arī lasītājus.

– 2022.gada 15.novembrī ar ātrajiem smagā stāvoklī tiku ieviesta Balvu slimnīcā uzņemšanas nodaļā. Man prātam neapmierams, ko piedzīvoju no mediķu puses. Es, pirmkārt, biju smagā stāvoklī – ļoti augsts asinsspiediens, bet man uzreiz pateica, – parakstīsi papīru! Es teicu, ka parakstīšu otrā dienā. Otrkārt, man uzstāta pa žokļiem, pielika ožamo spirtu pie deguna un pateica, – nē, tu parakstīsi... Nebrīnos, ka Balvos tik

daudz senioru aiziet mūžībā. Otrā dienā mana meita atbrauca no Rīgas, un es burtiski izbēgu no slimnīcas.

Vai tāda ir šodienas medicīna? Man vienkārši ir bailes tur atgriezties, jo man ir bail no Balvu medicīnas darbinieku puses. Šo vajag darīt zināmu cilvēkiem. Atnācu mājās, zila viena roka (apakšdelms), zila arī otra. Mājās ārstēju visas rētas, ko piedzīvoju Balvu slimnīcā. Pēc tam aizbraucu uz Rīgu. Esmu pazemota no Balvu slimnīcas puses! Nevēlos, lai kādu tur soda, bet lai mainās mediķu attieksme pret pacientiem. Man nav pieredzējis, ka ārsts, ienācis palātā, nestādās priekšā. To es redzēju pirmo reizi. Vajag mainīt attieksmi! Algas mediķi pieprasa, bet kā ar viņu darbu un attieksmi? Agrākajos gados gan bija mediķi un ātrā palīdzība, uz kuriem varēja paļauties. Bet tagad saku, – labāk ir palikt mājās, nekā braukt uz Balvu slimnīcu!

Ja rodas problēma, jāmeklē galvenie ārsti

Ar pacientes stāstu iepazīstinājām SIA "Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība" valdes locekli ALĪDU VĀNI.

Viņa ir atsūtījusi atbildi: "Izskatot šo sūdzību un pacientes medicīnisko dokumentāciju, secinājām, ka neilgi pēc pacientes ārstēšanās stacionārā jau bija saņemta mutiska sūdzība no pacientes puses, kas tika izskatīta 2022.gada 28.novembrī. Zvanot pacientē nestādījās priekšā un atteicās rakstiski iesniegt situācijas aprakstu, kas mums sākotnēji radīja apgrūtinājumu, lai reaģētu uz saņemto informāciju, taču tika veikta mutiski aprakstītās situācijas analīze un pārrunas ar darbiniekiem. Iesaistītais personāls sniedza situācijas skaidrojumu un tika veikta katra darbinieka rīcības izvērtēšana.

Lai arī laikrakstam paciente ir devusi piekrišanu savu personas datu publicēšanai, mēs kā ārstniecības iestāde nedrīkstam izpaust informāciju, kas saistīta ar pacientes ārstniecības un aprūpes procesu. Taču gribam teikt, ka ārsts, kurš veica pacientes apskati, ir raksturojams kā profesionālis savā jomā un no pacientu puses saņemtas tikai labas atsauksmes par iejūtību un sirsnību. Izskatot pacientes medicīnisko dokumentāciju, secinājām, ka paciente stacionārā saņemusi atbilstošu izmeklēšanu (veikts kompjūtertomoģrafijas izmeklējums galvai, elektrokardiogramma, asins, urīna analīzes, koagulogramma) un terapiju, kā rezultātā pacientes stāvoklis uzlabojies un sūdzības izzudušas ātrāk nekā diennakts laikā."

Alīda Vāne atzīst, ka lielākā daļa sūdzību rodas tieši slimnīcā neatliekamās palīdzības nodaļā, kur pacienti bieži

vien nonāk smagā veselības stāvoklī, jo slikti jūtas, ir nobijies, uztraukts, varbūt pat dusmīgs, gados vecāki cilvēki bieži vien ir apjukusi un dezorientēti, bet palīdzība šajā ārstniecības posmā bieži vien jāsniedz strauji, nekavējoties, un neatliek laiks plašai skaidrošanai. Pacients saņem vien īsu sākotnējo skaidrojumu par nepieciešamo izmeklēšanas plānu un terapiju.

"Uzlabojoties pašsajūtai un mazinoties satraukumam, kad plašāk izrunājas ar personālu jau mierīgākos apstākļos, pacientam var likties, ka sākotnējais terapijas un aprūpes posms, iespējams, nav bijis tāds, ko viņš gaidījis. Taču bieži vien uztraukuma un apjukuma brīdī daudz kas vienkārši aizmirstas. Tieši šajā posmā pacientam tiek veikta lielākā daļa nepieciešamo izmeklējumu un uzsāk viņa ārstēšanu. Neviens darbinieks nenāk pildīt savus darba pienākumus ar domu kaitēt pacientam vai apzināti izturēties rupji," saka A.Vāne.

Viņa gan pieļauj, ka komunikācija ar pacientu neatliekamās palīdzības nodaļā ir gan īsāka, gan bieži vien varbūt arī asāka, jo ir vajadzība rīkoties ātri un sniegt palīdzību. Taču, rodoties problēmsituācijām vai kādām neskaidrībām saistībā ar ārstniecības un aprūpes procesu, būtiski ir tās risināt nekavējoties. Tādēļ A.Vānes aicinājums ir pacientiem pēc iespējas ātrāk uz vietas runāt ar ārstējošo ārstu, nodaļas virsārstu vai slimnīcas galveno ārstu. Slimnīcā redzamās vietās ir izvietota kontaktinformācija, kas jāizmanto, lai ar savu problēmu vērstos pie galvenajiem ārstiem un slimnīcas valdes. Valdei rūp katra pacienta pieredze.

Īsumā

Daudzveidīga izstāde mēneša garumā

No rītdienas Balvu Kultūras un atpūtas centra mazajā zālē skatāma daudzveidīgu rokdarbu izstāde, veltīta Balvu pilsētas lielajai jubilejai. Šodien visas dienas garumā to iekārto, darbojoties gan kultūras centra darbiniekiem, gan arī darinājumu autorēm.

Kultūras pasākumu organizatore Diāna Poševa atklāj, ka rokdarbu pulciņa "Mežģis" rosinājumam sarūpēt šādu izstādi ir necerēti liela atsaucība. Izrādās, starp mums ir daudz talantīgu un radošu cilvēku, kuri savā ikdienā atrod laiku krāsainām nodarbēm vārda tiešā nozīmē. Izstādē būs skatāmi ne tikai paša "Mežģa" talantīgie darbi, bet arī Daudzfunkcionālo sociālo pakalpojumu centra dalībnieku darinājumi Anitas Matules vadībā, Olgas Rečes filcējumi, Daces Šultas, Marijas Bleives, Skaidrītes Salenieces, Janas Ločmeles, Intas Kuļšas darbi. Izstādi kuplīnās arī pansionāta "Balvi" iemītnieku un darbinieku izstrādājumi. Aktīva dalībniece ir sieviešu biedrība "Rudzupuķe", kas izstādei piedāvājusi ne tikai adījumus un smalkas rotaslietas, bet arī neierastā tehnikā tapušas glezniņas. Sarūpēto lietu klāsts ir ļoti dažāds un plašs. Lai iekārtotu izstādi un katrai lietai atrastu labāko tās novietojuma vietu, būs jābūt izdomas bagātiem un darbīgiem.

Izstāde būs atvērta mēnesi. Ja kādam radīsies vēlme kaut ko no redzētā iegādāties sev, iespējams, to varēs izdarīt. Diāna aicina noteikti atrast laiku un izstādi apskatīt, lai pārlicinātos, cik daudz un dažādas var būt sieviešu prasmes. "Centīsimies visu izkārtot skaisti. Izmantosim visu zāli un arī tās lielos logus. Pārsteidz veidojumu dažādība," saka Diāna.

Foto - M.Sprudzāne

Radoša pieeja. Sieviešu biedrības "Rudzupuķe" piedāvājumā ir arī šādas krāsainas glezniņas, pludinātas alkohola tintēs. Radošo darbnīcu nodarbībās aizvien ko interesantu sievietes apgūst Larisas Bernes un Ivetas Usenieces vadībā.

Atklāj svarīgu kampaņu

Latvijas Reto slimību alianse atklāj informatīvu kampaņu cilvēku ar retām slimībām atbalstam "Droši par veselību!". Sākot ar februāri, mēneša garumā sabiedrību informēs par retajām slimībām un to aktualitāti Latvijā. Sākusies kampaņa "Droši par veselību!". Iedzīvotājiem būs pieejami materiāli par pacientu tiesībām, kā arī iepazīstinās ar reto slimību pacientu pieredzes stāstiem.

2022. gada nogalē Latvijas Reto slimību reģistrā bija 15001 iedzīvotājs ar 1473 dažādām reto slimību diagnozēm. Retās slimības ir dzīvību apdraudošas, hroniski novājinošas, reti sastopamas un ar augstu sarežģītības pakāpi. Eiropā slimību uzskata par retu, ja tā skar ne vairāk kā 1 no 2000 cilvēku. Neatkarīgi no slimības diagnozes un tās sastopamības biežuma, ikvienam ir tiesības uz atbalstu, vienlīdzīgu veselības aprūpi un pacientu tiesību ievērošanu, ir Reto slimību alianse pārliecība. Kampaņas "Droši par veselību!" vēstneši ir Saeimas priekšsēdētāja kundze Kristīne Smiltēna, kinorežisors Jānis Streičs un vēl citi, paužot atbalstu bērniem un pieaugušajiem ar retām saslimšanām.

Notiek reģionālie semināri

Zemkopības ministrija uzsākusi Latvijas Kopējo lauksaimniecības politikas Stratēģisko plānu, kas kopumā 2023.-2027. gadā Latvijas laukiem paredz 2,5 miljardus eiro. Lai veicinātu lauksaimnieku izpratni par jaunajiem atbalsta maksājumiem un to saņemšanas nosacījumiem, ZM sadarībā ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru (LLKC) janvārī, februārī un martā Latvijas reģionos organizēs 23 informatīvos seminārus. Balvu novada seminārs plānots 23.martā.

Lappusi sagatavoja M.Sprudzāne

Vai vadītājas ilgstošā prombūtne netraucē darbam?

Foto - M.Sprudzāne

Laikraksts saņēmis vairākkārtēju lasītāju jautājumu. Proti, kas isti ir ar kultūras centra vadību Balvos, kāpēc tik ilgi nestrādā Anita Strapcāne, vai tas netraucē veiksmīgam kultūras darbam un ko par to saka Balvu novada Kultūras pārvalde?

Saņemts Balvu novada Kultūras pārvaldes vadītājas RUDĪTES KRŪMIŅAS komentārs: – Balvu Kultūras un atpūtas centra direktore Anita Strapcāne atrodas ilgstošā prombūtnē. Direktore prombūtnes laikā pienākumus

veic direktore pienākumu izpildītājs G.Grīslis. Kāpēc A.Strapcāne tik ilgi nestrādā, lasītājiem jājautā viņai pašai. Taču darbs Balvu Kultūras un atpūtas centrā notiek, jo darbinieki un kolektīvu vadītāji pilda savus pienākumus, nodrošinot kultūras pasākumus un kolektīvu mēģinājumus.

Darba tiesiskās attiecības regulē normatīvie akti, kuri nosaka darba tiesību sistēmu un tās pamatprincipus. Darba devējs nevar rīkoties pēc saviem ieskatiem, bet jāņem vērā likumdošanā noteiktais. Taču iedzīvotājiem nav pamata satraukties par kvalitatīvu pasākumu pieejamību Balvu Kultūras un atpūtas centrā.

“Jauniešu gada balva 2022”

Tie, kas *pavelk* līdzī citus

Piektdienas vakarā Balvu Kultūras un atpūtas centrā pasākumā “Jauniešu gada balva 2022”, kas norisinās kopš 2011.gada, sveica sabiedriski aktīvākos un čaklākos jauniešus, kuru veikumu pamanījuši un novērtējuši viņu skolas biedri, pedagogi, draugi un jaunatnes darbinieki.

“Gada jaunietis vai jauniešu grupa mākslā”. Šajā nominācijā uzvarēja Sindija Saide (no labās) – aktīva jauniene, kura realizē sevi dažādos mākslas virzienos – mūzikā, vizuālajā mākslā un dejā. Viņa ir radoša arī vietējās kopienas dzīvē un mudina citus jauniešus būt aktīviem. Balvai izvirzītas bija arī Angelīna Krivošejeva un Guntra Gibala.

Valda svētku noskaņojums. Jaunatnes darbinieces Alīnas Loginas un Ernesta Mežala vadītā pasākuma starplaikos publiku izklaidēja atraktīvais mūziķis Māris Keišs, kā arī studiju “Di–Dancers” un “Terpsihora” dejotāji.

“Gada aktīvākā jauniešu grupa”. Šajā nominācijā par uzvarētājiem kļuva Balvu Valsts ģimnāzijas skolēnu pašpārvalde. Uz balvu pretendēja arī Viļakas Valsts ģimnāzijas neformālā jauniešu grupa un Viļakas jauniešu mājas aktivistu grupa. Savukārt nominācijā “Gada jauniešu balsts” kā uzvarētāju sumināja BVĢ ģeogrāfijas skolotāju levu Usenieci. Ne mazākas uzslavas šajā jomā pelnījuši arī pārējie pretendenti – BVĢ direktores vietniece Daina Mediniece un biedrība “Neatkarība Balt”.

Žūrijas simpātiju balvas. Žūrijas dalībniene Eva Aizupe pasniedza trīs simpātiju balvas, kuras šoreiz izpelnījās Eliza Pužule (centrā), kura nominācijai “Gada jaunietis skolā” bija nominēta pat divas reizes, kā arī Oliver Kozlovskis un Elvita Rizena.

“Facebook” aptaujas uzvarētāja. Tas, kurš iegūs visvairāk balsojumu sociālajā tīklā “Facebook”, nebija zināms līdz pēdējam brīdim, jo ciņa bija sīva. Rezultātā par labāko šajā nominācijā kļuva Beāte Kaņepe (centrā).

“Gada brīvprātīgais jaunietis”. Par uzvarētāju vecuma grupā 13 – 17 gadi kļuva 15-gadīgais Kristiāns Ūselis (foto), kurš jau vairākus gadus brīvprātīgi strādā, palīdzot Balvu invalīdu biedrībai, kā arī darbojas skolēnu pašpārvaldē un Jaunsardzē. Balvai nominēja arī Agnesi Loginu un Madaru Šmiti. Savukārt

vecākajā grupā balvu saņēma aktīvā BPVV audzēkne Anna Logina, apsteidzot pārējās nominantes levu Krevicu un Norbertu Kokoreviču.

“Gada jaunietis skolā”. Visplašāk pārstāvētā nominācijā 13–17 gadu vecuma grupā uz balvu pretendēja Amanda Buklovska, Beāte Kaņepe, Eliza Pužule, Elvita Rizena, Ilja Polis, Līva Raciborska, Madara Dokāne un Andris Astratovs, bet to saņēma BVĢ lepnums – skolēns ar izcilām sekmēm (vidējā atzīme 9,6), daudzkārtējs valsts olimpiāžu godalgotu vietu ieguvējs un sabiedriski aktīvs jauniešs Ilja Polis. Savukārt vecuma grupā 18 – 25 gadi godalgu ieguva BVĢ 12.klases audzēkne Esmeralda Trivole, kura aktīvi darbojas skolas pašpārvaldē, bērnu un jauniešu centrā, kā arī skolas eko pulciņā.

Izstaro prieku. Ar enerģiskiem priekšnesumiem skatītājus priecēja “Terpsihoras” dejotāji.

“Gada jaunietis pagastā”. Jaunākajā vecuma grupā šo balvu ieguva Līva Raciborska (no kreisās), apsteidzot Gintu Čivču, Jutu Korņejevu un Oliveru Kozlovski. Savukārt vecākajā grupā kā uzvarētāju sumināja Jūliju Kuzņecovu (no labās).

Lappusi sagatavoja I.Tušinska, foto – A.Kirsanovs

Apsveicam!

Spēruši lielu un platu soli viens otram pretī

Pagājušā gada 28.decembra pēcpusdienā Balvu novada Dzimtsarakstu nodaļā gredzenus mija krāslaviete ZINAĪDA BIRULE un žigurietis EDVĪNS VOLKOVS. Jauno pāri dzīvē ievadīja liecinieki Viktorija Andronova un Māris Madarnieks.

Zinaīda stāsta, ka savu otro pusīti iepazīna pirms daudziem gadiem, kad vēl abi kopā mācījās Rēzeknes tehnikumā. "Izrādījās, ka mums ir kopīgi draugi, pateicoties kuriem, satikāmies un iepazīnām viens otru. Atzišos, ka simpātijas radās diezgan ātri, un drīz vien draudzības jūtas pārauga daudz nopietnākās attiecībās. Pagāja ilgs laiks, līdz izšķīrāmies par nopietnu soli un pieņēmām lēmumu beidzot noformēt attiecības oficiāli un kļūt par sievu un vīru," atklāj Zinaīda.

Jautāta par savu balto dienu, viņa un Edvīns ir vienprāt – kāzas bija brīnišķīgas, jo viss notika tieši tā, kā abi to bija iedomājušies. "Tie bija gaiši un prieka pilni svētki. Neskaitāmi tosti ar saviem tuvajiem, jautras dejas, fotografēšanās, atraktīvi konkursi un bezgala daudz saucieni "Rūgts". Savā dienā patiešām jutāmies laimīgi," apliecina jaunā sieva.

Jautāti par tuvākajiem nākotnes plāniem, jaunlaulātie atzīst, ka uzreiz pēc kāzām medusmēneša ceļojumā nedosies, jo viņiem ir plāns vasarā doties atpūsties uz Turciju. "Šobrīd dzīvojam Vācijā un audzinām savas divas atvasītes – meitiņu Nikolu un dēliņu Dominiku. Tā kā puika mums vēl maziņš, pati šobrīd atrodos dekrēta atvaļinājumā, savukārt vīrs strādā par elektriķi. Esam apmierināti ar dzīvi Vācijā, mums šeit patīk," teic Zinaīda.

Jaunlaulātie atzīst, ka tagad, kad abi oficiāli kļuvuši par precētu pāri, sajūtas mainījušās: "Velkot viens otram pirkstā laulību gredzenu, sajūtas bija neaprakstāmas un emocionālas. Esam spēruši ļoti lielu un platu soli viens otram pretī, turklāt visu paveicām, kāzu norisi plānojot no Vācijas. Kad ieradāmies Latvijā, līdz kāzām bija atlikušas vien sešas dienas, bet mēs visu paveicām un esam lepnī par to. Lūk, tā mēs izveidojām mūsu Volkovu ģimenīti," atklāj Zinaīda un Edvīns.

Jaundzimušie

Tagad divi svētki vienā mēnesī. 25.janvārī pulksten 20.32 piedzima puika. Svars – 2,935kg, garums 55cm. Puisēna mamma Aija Leļeva no Alūksnes novada Liepnas pagasta stāsta, ka šis ir viņas trešais bērniņš. Jaundzimušo brālīti mājās gaida vecākais brālis Jurģis, kuram ir 11 gadi, un māsa Juta, kurai ir 6 gadi. "Gaidot trešo bērniņu, īpašu vēlmju nebija, jo gan dēls, gan meita mums jau ir. Nospriedām, – ko Dieviņš dos, par to arī priecāsimies. Jau grūtniecības pirmajā sonogrāfijā uzzinājām, ka būsim vecāki vēl vienam puikam. Pienāca laiks sākt domāt par vārda došanu," teic nu jau trīs bērnu mamma. Aija stāsta, ka sākumā bija doma jaundzimušo saukt tāpat kā tēti – par Aini, bet tad viņa ar

vīru nosprieda, ka divi Aiņi vienā ģimenē isti labi laikam tomēr nebūs. Vīrs ierosināja puiku nosaukt par Juliānu, un kopīgā ģimenes apspriedē visi šim vārda variantam piekrita. Aija secina, ka mediķu noliktais dzemdību laiks bija no 23. līdz 26.janvārim, bet puika nāca pasaulē 25.datumā. "Uz Balviem braucu jau kā uz zināmu vietu, jo arī meitiņa dzimusi šajā dzemdību nodaļā. Savukārt vecākais dēls nāca pasaulē Madonas slimnīcā. Teikšu, kā ir, – Balvu dzemdību nodaļa patīkami pārsteidza, jo tagad tur viss smuks, gaišs un moderns. Patīkami," atklāja nu jau trīs bērnu mamma. Viņa pastāstīja, ka tagad janvāris ģimenē būs jubileju mēnesis, jo janvārī piedzimis ne tikai Juliāns, bet arī vecākais dēls Jurģis, kurš jubileju svin 11.janvārī. "Un arī tas vēl nav viss. Juliānam 7.janvārī ir arī vārda diena. Visi svētki vienā mēnesī," teica Aija.

Meitu sauks par Jekaterīnu. 25.janvārī pulksten 12.33 piedzima meitenīte. Svars – 3,170kg, garums 57cm. Meitenītes vecākiem Anželikai un Aleksandram Starikoviem no Balviem šis ir pirmais kopīgais bērniņš, ģimenē vēl aug puika Maksims, kuram ir 11 gadi. Anželika stāsta, ka jau kopš brīža, kad viņa uzzināja, ka otro reizi kļūs par mammu, viņa ar vīru sapņoja par meitiņu. "Arī Maksims visiem stāstīja, ka būs māsiņa. Un tā arī notika – jau pirmajā ultrasonogrāfijas pārbaudē daktere mums pavēstīja, ka tā būs meitenīte," priecīga stāsta Anželika. Viņa atklāj, ka šoreiz par vārda došanu galva nevienam nebija jālauza, jo vēl tad, kad gaidīja Maksimu, Anželika nolēma, –

ja viņai kādreiz būs meita, tad viņu sauks par Jekaterīnu. "Mans sapnis piepildījās, un tagad mums ir gan dēls, gan meita. Turklāt abi dzimuši gada pirmajā mēnesī – janvārī. Maksimam dzimšanas diena ir gada sākumā – 3.janvārī, bet Jekaterīnai – 25.datumā," skaidro nu jau divu bērnu mamma. Anželika stāsta, ka jaundzimušī pēc skata ļoti līdzīga tētim – gan pēc matu krāsas, gan sejas vaibstiem: "Esmu dzirdējusi teicienu – ja meitas līdzīgas tēviem, tad dzīvē viņas būs laimīgas. Es redzu, ka Jekaterīna jau tagad ir laimīga. Atliek tikai tētim viņu paņemt rokās."

Vēl dzimuši

4.janvārī pulksten 17.23 piedzima meitenīte. Svars – 3,195kg, garums 52cm. Meitenītes mamma Elīna Juhmane dzīvo Balvu novada Baltinavas pagastā.

6.janvārī pulksten 11.20 piedzima meitenīte. Svars – 3,580kg, garums 52cm. Meitenītes mamma Aija Šketika dzīvo Gulbenes novada Stradu pagastā.

7.janvārī pulksten 20.01 piedzima puika. Svars – 3,980kg, garums 57cm. Puisēna mamma Līva Spule dzīvo Alūksnē.

10.janvārī pulksten 22.37 piedzima meitenīte. Svars – 2,680kg, garums 50cm.

Meitenītes mamma Baiba Linda Veršele dzīvo Balvu novada Baltinavas pagastā.

11.janvārī pulksten 6.45 piedzima puika. Svars – 2,755kg, garums 53cm. Puisēna mamma Gunita Vaivare dzīvo Alūksnes novada Annas pagastā.

13.janvārī pulksten 15.09 piedzima meitenīte. Svars – 3,445kg, garums 51cm. Meitenītes mamma Jekaterīna Sidelņika dzīvo Balvu novada Šķilbēnu pagastā.

22.janvārī pulksten 4.57 piedzima puika. Svars – 3,155kg, garums 54cm. Puisēna mamma Inese Bukša dzīvo Ludzas novada Salnavas pagastā.

Valsts investīciju objekts

Sapnis par ēkas pārbūvi pamazām realizējas

Ingrīda Zinkovska

Neraugoties uz ārā valdošajiem te plusiem, te mīnusiem, lietu un sniegu, Upītes tautas namā notiek remontdarbi – te klauudz, rūc un dūc. Gadiem lolotais sapnis par ēkas pārbūvi pamazām realizējas dzīvē. Upītes tautas namu uzcēla kolhoza vajadzībām, bet ar gadiem tas kļuva par centru Upītes kultūrtelpai. Taču reāli nama telpas bija nolietojušas un to trūka.

Ēkas remontdarbus veic SIA "Geo Consultants", un tos plānots pabeigt šogad vasaras vidū. Būvdarbu vadītājs, rīdzinieks ULDIS PUTĀNS, teic, ka cenšas pieturēties pie būvdarbu grafika, lai gan laika apstākļu dēļ šo to nākas pamainīt vietām. Piemēram, ēkas siltināšana notiek, bet nav pabeigta, jo iestājās darbam nelabvēlīgi laika apstākļi. Tāpat vēl nepabeigta ir fasāde, ko pabeigs, kad atļaus laiks. Tagad notiek konstrukciju nomainīšanu otrajam stāvam. Taču par lielāko problēmu ne tikai Latgalē, bet visā Latvijā būvnieks uzskata kvalificētu strādnieku trūkumu. "Ar apakšuzņēmējiem šajā pusē ir slikti, cilvēku nav. Un vajag jau cilvēkus, kuri kaut ko saprot. Tādus, kuri iepriekš neko tamlīdzīgu nav darījuši, ir ļoti grūti apmācīt. Tas prasa laiku," secina būvdarbu vadītājs.

Nepieciešamību pēc remonta Nemateriālā kultūras mantojuma centra "Upīte" direktors ANDRIS SLIŠĀNS pamato ar to, ka tautas namā nebija pat aizskatuves telpas: "Pašdarbniekiem nebija, kur pārģērbties, nebija, kur novietot tautas tērpus, aparatūru... Tā vienmēr bija jānobāž pa kaut kādiem stūriem. Kā skatuve beidzās, tā siena. Tagad piebūvējām aizskatuves telpu, muzejam būs fondu telpa, būs zāle gan pasākumiem, gan izstādēm, gan vieta citām nodarbībām." Turpinot sarunu, Andris atgādina, ka ēkas remonts tika plānots jau sen. Jau pirms vairākiem gadiem runāts par Latvijas-

Upītes tautas nams. Lēnām, bet stabili tautas nama remonts virzās uz priekšu.

Lietuvas-Balkrievijas pārrobežu projektu, kura rezultātā arī Upītes iedzīvotāji tiktu pie renovēta tautas nama. Kad līgums jau bija teju parakstīts, vien pietrūka dažu lietu, iestājās Covid-19 krīze, kam sekoja nemieri Balkrievijā un Krievijas iebrukums Ukrainā. Šie līdzekļi, par ko tautas namu remontē tagad, ir valsts investīcijas ar daļēju novada pašvaldības līdzfinansējumu. Kad pērnā gada vasarā līgums par būvdarbiem jau bija noslēgts, atklājās, ka krīze iestājusies būvmateriālu tirgū, – nevarēja tikt ne pie siltināšanas materiāla, ne metāla. "Augustā celtnieki ielēja pamatus, septembrī iemūrējām kapsulu. Ļoti aktīvi celtnieki strādāja, kamēr atnāca ziema. Kad uzkrita sniegs, darbus vajadzēja pārplānot. Celtnieki

nepabeidza bruģēt laukumu, mazliet vēl palika. Kad sāka strādāt otrajā stāvā un noņēma izdedžus, atklājās, ka vietā pie skursteņa, kur tecējis ūdens, sapuvušas sijas. Sijas ne uz kā neturējās, tādēļ tika izsludināts papildus iepirkums. Tagad sijas nomainītas. Arī elektrība *pa lielam* savilkta. Starp citu, arī uz Upītes tautas nama jumta būs saules paneļi – 16 gabali. Lēnām, bet stabili viss virzās uz priekšu," secina Andris. Viņš pārliecināts, ka renovētajam tautas namam apmeklētāju netrūks. "Tauta vienmēr ir!" viņš optimistiski secina. Turklāt pērn Šķilbēnu pagastā piedzimis visvairāk bērnu Balvu novadā, un trešā daļa no tiem – Upītē.

Rugāju vidusskolas skolēnu pašpārvalde

Pašas uzraksta un realizē projektu

Irēna Tušinska

Ar īpašu degsmi un aizrautību šajā mācību gadā darbojas Rugāju vidusskolas skolēnu pašpārvalde. Tās dalībnieki ne tikai organizē un piedalās skolas pasākumos, kā arī iesaistās starptautisku projektu aktivitātēs, bet pašpārvaldes prezidente Elvita Rīzena un dalībnieces Marta Felicita Šņegova, Sintija Viksniņa un Marika Garbacka pašas uzrakstīja un kopā ar citiem skolēniem realizēja savu pirmo projektu.

Skolēnu pašpārvaldes konsultante Anita Stalidzāne slavē jauniešus: "Skolēnu pašpārvaldes prezidente Elvita Rīzena, kultūras ministre Sintija Viksniņa un Kultūras ministrijas aktīva dalībniece Marta Felicita Šņegova ir jauniešus, kuras skolas labā dara ļoti daudz. Viņas ne tikai organizē un iesaistās aktivitātēs, bet pašas uzrakstījušas un īstenojušas arī projektu." A.Stalidzāne apbrīno šo jauniešu spējas visu pagūt: "Elvitai ir visaugstākā vidējā atzīme skolā. Sintija un Elvita deju studijā "Di-Dancers" Balvos. Viņas skolā organizē un vada pasākumus. Sintija raksta arī scenārijus. Marta visur aktīvi piedalās. Viņa ir cilvēks, kuram var uzticēt pienākumu un būt pārliecinātam, ka viņa noteikti izdarīs. Prezidentes vietniece Lauma Dreimane arī ir savā vietā – rīko un vada dažādas aktivitātes skolā, ir atsaucīga un atbildīga." A.Stalidzāne slavē arī pašpārvaldes puišus, kuri apsaka visus skolas pasākumus.

Pateicoties maijā kursos apgūtajai projektā rakstīšanas mākslai, Elvita Rīzena kopā ar savu komandu uzrakstīja projektu, kas vērstas uz skolēnu pašpārvaldes darbības uzlabošanu. Nesen tā realizācija ir noslēgusies. "Visu darijām pašas. Uzrakstījām projektu, ieskaitot budžeta veidošanu, un realizējām to. Noorganizējām tikšanos ar Kristapu Rasimu, kurš sniedza padomus, kā pareizi veidot pasākumus. Notika arī koučinga nodarbības motivācijas celšanai, ko vadīja Kristīna Castro-novo. Zīmējām neirografikas. Bijušais mūsu skolas skolēnu pašpārvaldes prezidents Elgars Adelcs dalījās savā pieredzē, kā viņam gāja prezidenta amatā. Viņš pastāstīja, ka arī studiju laikā ir universitātes studentu pašpārvaldes dalībnieks, un atklāja, kā viss notiek tur. Balvu novada Bērnu un jauniešu centra jaunatnes lietu speciālistes pastāstīja par dažādām saliedēšanās aktivitātēm un sniedza savus ieteikumus. Noslē-

Projekta autore un vadītāja. No kreisās: Sintija Viksniņa, Marta Felicita Šņegova un skolēnu pašpārvaldes prezidente Elvita Rīzena ir vienas no aktīvākajām pašpārvaldes dalībniecēm.

gumā, izmantojot iegūtās zināšanas, visi kopā noorganizējām un novadījām pasākumu," stāsta 11.klases audzēkne Elvita Rīzena, kura prezidentes posteni ir pirmo gadu. Elvita priecājas, ka šajā mācību gadā skolas kolektīvs ir īpaši plaši pārstāvēts, jo pašpārvaldē darbojas 34 dalībnieki: "Tā ir vislielākā pašpārvalde skolas vēsturē. Darbojas visi, kuri to tiešām vēlas. Esam visus sadalījuši pa ministrijām. Mums ir Kultūras, Vizualizācijas, Sporta, Izglītības un Sociālo mediju ministrija. Visi pašpārvaldes dalībnieki ir atsaucīgi un mīļi, uz viņiem tiešām varu paļauties."

Sintija Viksniņa priecājas, ka pašu uzrakstītais un realizētais projekts iemācījis viņai rīkot pasākumus: "Esam sapratuši, kā veidot pasākumu gada plānu, kā sadalīt pienākumus. Šogad esam jau organizējuši Ziemassvētku balli, Jaungada karnevālu, Skolotāju dienas pasākumu. Martā plānojam sarīkot vērienīgu "Popielu". Viena no atziņām, ko Sintija guvusi, realizējot projektu, ir tā, ka vairāk jāuzklausa citu idejas: "Prieks, ka man ir daudz palīgu un visi kopā varam kaut ko organizēt. Ļoti palīdzēja saliedēšanās nodarbības, kas notika projekta laikā."

Marta Felicita, kura darbojas arī Jaunsardzē un Vanadzēnu organizācijā, ir nedaudz kautrīga, taču ļoti čakla darbu izpil-

Paši izdomāja, paši realizēja. Viena no jauniešu uzrakstīta un realizēta projekta aktivitātēm bija koučinga nodarbības kopā ar kouču Kristīnu Costronovo. Vienā no tām viņa mācīja skolēniem risināt aktuālas problēmas, izmantojot neirografikas metodi.

dītāja: "Tā kā esmu jau pabeigusi mūzikas skolu un mākslas skolu, vēlējos kaut ko vairāk izdarīt savas skolas labā, tāpēc iesaistījos Kultūras ministrijā, jo tur visvairāk darba ir pasākumu organizēšanā. Man patīk darīt un palīdzēt."

Robežsardzes čempionātu atklāj ar galda tenisu

Viļacēniem zelts, sudrabs un bronza

Foto - D.Lomanovska, Valsts robežsardzes koledža

Šogad līdz pat oktobrim notiks Valsts robežsardzes čempionāta sacensības desmit sporta veidos, kurās piedalīsies robežsardzes amatpersonas un darbinieki no Viļakas, Ventspils, Ludzas, Daugavpils, Rīgas, Aviācijas pārvaldēm un Valsts robežsardzes koledžas personāls. Nupat 2023.gada čempionāts tika atklāts ar sacensībām galda tenisā, kurās teicamu sniegumu nodemonstrēja Viļakas pārvaldes darbinieki.

Individuāli – pilns medaļu komplekts

Galda tenisa turnīrs notika Valsts robežsardzes koledžas Profesionālās un taktiskās apmācības centrā Rēzeknē, kur kopumā startēja 30 galda tenisisti. Valsts robežsardzes koledžas vadītāja palīdzība DIĀNA DEŅISOVA stāsta, ka sacensībās labākie sportisti tika noteikti gan individuālā, gan arī komandu vērtējumā. Pēc sīvām un ilgām savstarpējām cīņām individuālajā vērtējumā vīriešu grupā 1.vietu izcīnīja Vjačeslavs Gedroics (Daugavpils pārvalde), sudraba medaļas vērtē 2.vietu ieguva mūspuses galda tenisists – Andrejs Aleksejevs no Viļakas pārvaldes, bet 3.vietā ierindojās Aigars Bondars no Ludzas pārvaldes. Viļakas pārvaldes sportisti

neizpalika bez medaļām arī vīriešu-veterānu (41 gads un vecāki) un sieviešu grupās. Proti, vīriešu-veterānu konkurencē nepārspēts palika un 1.vietu izcīnīja Sergejs Nazarovs (Valsts robežsardzes koledža), 2.vietu ieguva Arvids Čodars no Ludzas pārvaldes, bet bronzas medaļu un 3.vietu – Guntis Rakstiņš no Viļakas pārvaldes. Savukārt dāmu konkurencē Viļakas pārvaldes galda tenisistes aizņēma gandrīz visu goda pjedestālu. Vismestariģākā bija Lelde Stūre no Viļakas pārvaldes, 2.vietu izcīnīja Tatjana Silineviča (arī no Viļakas pārvaldes), bet uzreiz aiz mūsējām sportistēm – 3.vietā – ierindojās Ilona Pīrāga no Ludzas pārvaldes.

Komandu vērtējumā – paši meistarīgākie

Teicami mūspuses galda tenisistiem veicās arī komandu vērtējumā, jo pēc labāko rezultātu summas par uzvarētājkomandu kļuva neviens cits kā Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldes vienība. Tikmēr 2.vietu ieguva Ludzas pārvalde, bet 3.vietu – Daugavpils pārvalde.

Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldes komandas sastāvā startēja (attēlā – no labās puses): Vientuļu robežkontroles

punkta jaunākais inspektors seržants ALEKSANDRS AGAŅKOVS, Robežkontroles un imigrācijas kontroles dienesta Robežkontroles tehnisko līdzekļu nodaļas galvenais inspektors kapteinis ANDREJS ALEKSEJEVS, Bērziņu robežapsardzības nodaļas priekšnieks pulkvežleitnants VALĒRIJS VOROBJOVŠ, Punduru robežapsardzības nodaļas vecākais inspektors kapteinis ROMANS PARŠENKOVŠ, Robežkontroles un imigrācijas kontroles dienesta Operatīvās vadības nodaļas galvenā inspektore kapteine TATJANA SILINEVIČA, Pededzes robežapsardzības nodaļas jaunākā inspektore kaprāle LELDE STŪRE un Lavošnieku robežapsardzības nodaļas vecākais inspektors virsleitnants GUNTIS RAKSTIŅŠ (otrajā rindā).

Viļakas pārvaldes darbiniekiem gads iesācies ar visaugstākajiem sportiskajiem sasniegumiem, kas jānovēl arī turpmākajās sacensībās. Jāpiebilst, ka Valsts robežsardzes 2023.gada čempionāta galvenie mērķi ir nodrošināt personāla vispārējo un speciālo profesionālo fizisko sagatavotību, sekmēt lietišķo sporta veidu attīstību un noskaidrot spēcīgākās komandas un labākos sportistus, lai veidotu robežsardzes komandas un atlasītu dalībniekus startiem valsts un cita mēroga sacensībās.

Nelaimē gāja bojā vīrietis

Spriedums traģiskajā autoostas lietā

Pagājis gads un divi mēneši kopš traģiskā notikuma Balvu autoostā, kad autobusa vadītājs notrieca uz soliņa sēdošo pasažieri, kurš no gūtajām smagajām traumām mira. Nu šī lieta ir iztiesāta un spēkā stājies tiesas spriedums.

“Nerīkojās tā, lai neradītu bīstamu situāciju”

Atgādinām, ka 2021.gada 16.novembrī ap pulksten 16.48 Balvu autoostas laukumā 1960.gadā dzimis vīrietis vadīja pasažieru autobusu “Volvo B7R” (maršrutā “Tilža–Balvi”), netika galā ar tā vadību un uzbrauca uz pasažieru platformas esošā soliņa, uz kura sēdēja 1974.gadā dzimis vīrietis – Balvu novada iedzīvotājs. Cietušo ar smagām traumām nogādāja medicīnas iestādē, taču mediķiem vīrieša dzīvību neizdevās glābt un viņš no gūtajām traumām mira. Saistībā ar notikušo Valsts policijas Balvu iecirknī uzsāka kriminālprocesu un notika izmeklēšana.

Tiesā krimināllieta tika izskatīta apsūdzībā par Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu (par ceļu satiksmes noteikumu vai transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumu pārkāpšanu, ja to izdarījis persona, kas vada transportlīdzekli, un ja rezultātā cietušajam nodarīts smags miesas bojājums vai iestājusies

cilvēka nāve). Par šādu kriminālpārkāpumu likums paredz brīvības atņemšanu uz laiku līdz astoņiem gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz laiku līdz pieciem gadiem. Tikmēr, kā rakstīts spriedumā, autobusa vadītājs, tuvojoties pasažieru uzņemšanas platformai, nepievērsa pietiekamu uzmanību apkārtnei, nerīkojās tā, lai neradītu satiksmē bīstamu situāciju un nenodarītu zaudējumus, kā arī nedarīja visu iespējamo, lai neapdraudētu citus ceļu satiksmes dalībniekus. Kāds bija turpinājums, jau zināms, un uz soliņa sēdošā vīrieša nāve, kā teikts spriedumā, iestājās no galvas smadzeņu tūskas un piebriešanas.

Tiesa apsūdzētajam nosprieda:

- atzīt par vainīgu, apstiprināt starp apsūdzēto un prokurori noslēgto vienošanos un sodīt vīrieti ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz trīs gadiem;
- saskaņā ar Krimināllikumu, piespriesto brīvības atņemšanas sodu neizpildīt, ja notiesātais divu gadu pārbaudes laikā neizdarīs jaunu noziedzīgu nodarījumu, nepārkāps sabiedrisko kārtību un izpildīs kriminālsodu izpildi reglamentējošā likumā paredzētos un Valsts probācijas dienesta noteiktos pienākumus;
- notiesātā uzraudzību tiesas noteiktajā pārbaudes laikā veic Valsts probācijas dienests;

- desmit darba dienu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā reģistrēties soda izciešanai Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā atbilstoši deklarētajai dzīvesvietai.

Jāgaida drošības risinājumu īstenošana

Jāpiebilst, ka nākamajā dienā pēc traģiskā notikuma ar paziņojumu medijiem nāca klāja SIA “Latvijas Sabiedriskais Autobuss” pārstāvji. Uzņēmuma vārdā tika izteikta visdziļākā līdzjūtība bojāgājušā ģimenei un tuviniekiem, piebilstot, ka autobusa vadītājs atrodas šoka stāvoklī, kā arī uzņēmums vērsa autoostas administrācijas uzmanību uz pasažieru drošības jautājumu, viņiem atrodoties uz perona. Pagājušā gada augustā rakstījām, ka autoostas laukumam drošības risinājumu projekts jau izstrādāts, kuru pilnībā finansē SIA “Alfa Development” (tirdzniecības centra “Planēta” ēkas un tai pieguļošās teritorijas īpašnieks). Plašāk par to var lasīt 2021.gada 9.augusta avīzes numurā. Jautāts, vai projekta īstenošanai jau nokārtotas visas formalitātes, SIA “Balvu autotransports” valdes loceklis Valdis Ančs pagājušajā piektdienā sarunā ar “Vaduguns” žurnālistu informēja, ka no “Balvu autotransporta” puses izdarīts viss nepieciešamais. Savukārt tas, kad tiks sākti būvniecības darbi, atkarīgs no īpašnieka SIA “Alfa Development”.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Pērk

IEPĒRK MAJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparrade.lv

Z.s "Strautiņi"
iepērk **mājlopus.**
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

SIA "RENEM"
iepērk **jaunlopus, liellopus, aitas, piena teliņus.**
Augstas cenas. Visa veida apmaksas.
Informācija pa tālr. **29485520, 26447663.**

Pērk izcirstus mežus (3000 EUR/ha), cirsma, lauksaimniecības zemi.
Tālr. 28282021.

Pērk graudu šneku.
Tālr. 28700211.

Pērk, nomā lauksaimniecības zemi Balvu novadā.
Tālr. 26335686.

Pērk augošu kokus mežā (cirsma), paši zāģējam, izvedam. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 20219102.

Dažādi

Vēlas nomāt lauksaimniecības zemi, vai iegādāties.
Tālr. 28772537.

Artēzisko aku izveide un tīrīšana.
Tālr. 29142220.

Pārdod

Valsts robežsardzes VIĻAKAS PĀRVALDE pārdod dienestam nederīgus SUŅUS – 'Vācu aitu šķirnes' suni (dzimis 2013.gada 19.jūnijā) un 'Beļģu aitu šķirnes' suni (dzimis 2013.gada 23.janvārī).
Suņu cena bez PVN - EUR 5.
Tālr. 64501910.

Skaldīta malka.
Cena 50 EUR/berkubā.
Piegādes apjoms līdz 7 berkubiem.
Ir sausā. Tālr. 25543700.

Pārdod skaldītu malku, piegāde.
Tālr. 29659341.

Pārdod skaldītu malku (krāmēta, arī pussausa).
Tālr. 25442582.

Pārdod labu, skaldītu malku. Ātra piegāde.
Tālr. 26425960.

Pārdod lopbarībai: kartupeļus, burkānus, cukurbietes, graudus.
Tālr. 25442582.

Līdzjūtības

*Māt – paliec smaidā,
Paliec glāstā,
Paliec jaukajā bērnības stāstā.*
Šajā sāpju un skumju brīdī klusi mierinājuma vārdi un patiesa līdzjūtība **Artim Ziemeļim, MĀMIŅU** mūžības ceļā pavadot.
Tilžas pamatskolas internāta skolēni, audzinātāji, auklītes

Zanī, lai mūžīgs miers un viegla smiltis Tev dzimtās Zemes mātes klēpī.
Skumstam par **ZANES ZIEMELES** aiziešanu mūžībā un izsakām līdzjūtību **tuviniekiem.**
Kaimiņu Kaļņu ģimene

Mūžīgo mieru, Kungs, dodī viņai!
Arti, Māri, Maruta, Gunta, mūsu vispatiesākā līdzjūtība, no **ZANES** uz mūžu atvadoties.
Baibas ģimene

*Mēs nezīnām, kad, kurš vai kura
Kā nākamie mūs pametīs
Kā dzirksts no sūrā ugunsкура,
Kas ir jau izdzisis gandrīz.*
*Mēs velti skumstam, velti minam
Šo mūža miklu grūtāko.*
*Cik labi, ka tik vien mēs zinām,
Cik jāzin, – vairāk it neko.*
(J.Osmanis)

Izsakām patiesu līdzjūtību **Andra Jasinska ģimenei,** māsu **ZANI** kapu kalniņā pavadot.
Antra, Gunārs, Sandra, Geņuks, Lolita

*Dusi saldi zemes klēpī,
Lai tev saņņu nepietrūkst.
Mīļas rokas ziedus noklās,
Un tev silti vienmēr būs.* (A.Straube)
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība **Artim Ziemeļim,** māmiņu **ZANI** mūžības ceļā pavadot.
Tilžas pamatskolas 9.klases audzēkņi, audz. Anna C., Ilga M.

*Allaž, kad es dienu sākšu,
Piemīnēšu tevi, tēt.
Bieži vēl pie tevis nākšu
Padomiņu pajautāt.* (Z.Purvs)
Dalām sāpju smagumu un izsakām visdziļāko līdzjūtību **Evitai Garbackai, TĒVU** zemes klēpī guldot.
Anita, Inese, Ligita, Valda

*Balts eņģelis atnāca sapnī
Un aiznesa tevi sev līdz,
Tur baltajā, baltajā naktī,
Kur nesāp, kur nesalst, kur silts.*
Izsaku visdziļāko līdzjūtību **tuviniekiem,** pavadot **IRĒNU ZELČU** smilšu kalniņā.
Klasesbiedrene Dzidra Norvēģijā

*Cik grūti ticēt, ka nekad vairs dzīvē
Mums neiznāks ar tevi parunāt,
Un tavu smaidu, vienkāršu un siltu,
Mums vajadzēs tik sirdis saglabāt.*
(G.Selga)

Kad rimusi pukstēt mīļās meitas, sievas, māmiņas un vecmāmiņas **IRĒNAS** sirds, izsakām līdzjūtību **Zelču ģimenei un piederīgajiem.**
Medņu un Jermacānu ģimenes

*Tas visskumjākais brīdis, kad mīļa sirds
Uz mūžu mūžiem pārtrūkst un stājas,
Tad zvaigznes pie debesīm asarās mirkst
Un tukšas kā klajums kļūst mājas.*
Mūsu dziļa līdzjūtība un mierinājuma vārdi **tuviniekiem, IRĒNU ZELČU** mūžības ceļā pavadot.
SIA "Sapards" kolektīvs

*Ir aplukuši soļi,
Vien paliek mīlestības gaišais stars.
Patiesa līdzjūtība sāpju brīdī **Emilijai Zelčai,** kad uz mūžu jāatvadās no mīļās vecmāmiņas **IRĒNAS ZELČAS.**
BPVV 8.klases audzēkņi, audzinātāja, vecāki*

*Klusums,
Tevis vairs nav, tikai atmiņas...
Izsakām patiesu līdzjūtību **Martai Žugai,** mūžībā pavadot **PĒTERI LIELBĀRDI.**
Jānis, Silvija, Imants*

*Laiks apstājas ar skarbu piesitienu,
Nav rītdienas, ir tikai vēja balss,
Un kādai mīļai, labai sirdij
Nekad vairs nesāpēs, ne arī sals.*
Mūsu klusa, patiesa līdzjūtība **Martai,** dzīvesdraugu **PĒTERI** mūžībā pavadot.
Zita Zujāne, Biruta Circene

*Manas dienas ieaugušas rudzu ziedos.
Saulē sasprēgājušas, mērcējušas lietū.*

Vai tad viegli manas dienas zibējušas?

*Bet...
Labiem cilvēkiem tās labu gribējušas.* (M.Bārbele)
Kad beidzies **TĒTA** mūža cēliens un viņa dvēselīte dodas debesīs, patiesa līdzjūtība **Edītei Mačai un tuviniekiem.**
Balvu sākumskolas saime

*Dusi saldi, mīļo tētiņ,
Mūža miegs lai tev ir salds.
Auklēs tevi rāsas rīti,
Ziedi klās un sniedzīnš balts.*
Izsakām patiesu līdzjūtību skolotājai **Edītei Mačai,** mīļo **TĒTI** zaudējot.
Balvu sākumskolas 6.d klases skolēni un vecāki

*Cik salts šis rīts, –
Klau, vēji staigā,
Un kaut kur izgaisusi
Tēva balss.* (S.Sīle)
Dalāties bēdās un izsakām līdzjūtību **meitai Edītei, mazmeitām Aigai un Kristai, TĒVU, VECTĒVU** mūžības ceļā pavadot.
Modra, Juris

*Tie savādi skumīgie mirkli...
Tad palīdzēt var tikai viens,
Ja kādu atmiņu gaišu
Tu savā sirdī sien.*
Izsakām patiesu līdzjūtību **Evitai ar ģimeni, Gatim, Mairim, Lilijai, ARNI SPROĢI** smiltāijā pavadot.
Marta, Aigars

*Cik gājums garš – nav izmērīts,
Cik bagāts bijis tas – nav svērts.
Bet mūžs ir pateicības vērts.*
Skumstam par klases audzinātājas **VERONIKAS ANDREJEVAS** aiziešanu mūžībā un izsakām līdzjūtību **tuviniekiem.**
1988.gada 11.a absolventi

Patiesi mierinājuma un līdzjūtības vārdi **dēlam,** māmiņu **ŅINU KĪSELI** pavadot mūžībā.
Tautas ielas 2.mājas 3., 5., 8., 12., 13., 14., 15. dzīvokļa kaimiņi

*Par vienu cilvēku tuvāko
Tev tagad mazāk būs.
Sirds zaudēto
Līdz mūža galam neatgūs.*
Skumju brīdī esam kopā ar **ŅINU Stepanovu un piederīgajiem,** pavadot **VIRU** mūžības ceļā.
Vaļa P., Nadežda M., Jana K., Alla K., Taisija P., Nataša K., Skaidrīte K., Marina, Elga A., Inga K., Ginta K.

Abonēji
Vaduguni?!

Iespēja

Radošo darbu konkurss Latgales patriotam un dzejniekam

Dzejnieks, rakstnieks, folklorists, novadpētnieks un mākslinieks **ONTONS SLIŠĀNS** ir ziemas saulgriežu bērns, dzimis 28.decembrī, bet vārdadienu svinēja 18.janvārī. Šis laiks Ontonam bija radošais laiks, kad viņš savu aktīvo darbu veltīja Ziemeļlatgalei. Mēģināsim sajukt Ontona Slišana garu, piedaloties radošo darbu konkursā.

Norises laiks: 2023.gada 18. janvāris – 6.aprīlis, un piedalās skolēni, kā arī pieaugušie.

Konkursa iedvesmas avots: Ontona Slišana **pasakas,** kuras pēc atmiņu stāstiem pierakstījis Māriete Slišana, <https://www.upite.lv/puosakas/>.

Konkursa uzdevumi dalībniekiem:

Pasakas "I tuo jī dzeivova zyli, zali i ieda kuopustus ai gali" ...

1. Radošais darbs: pašsacerēta pasaka, ko var rakstīt gan latviešu, gan latgāliešu valodā (*latgāliešu valodā rakstītājam pasakām pareizrakstība netiks vērtēta*), iedvesmojoties no Ontona Slišana pasakām, kas atrodamas <https://www.upite.lv/puosakas/>.

2. Zīmējumu konkurss – pasaka "I tuo jī dzeivova zyli, zali i ieda kuopustus ai gali" ... Darba formāts – A3 lapa **glezniecības** (guaša, akvareļi, eļļas kritiņi) tehnikā. Iedvesmas avots: Ontona Slišana pasakas, kas atrodamas <https://www.upite.lv/puosakas/>.

Svarīgi! Katrs dalībnieks var piedalīties abos konkursos vai tikai radošo darbu, vai zīmējumu konkursā. Katrs dalībnieks var iesniegt neierobežotu skaitu savu darbu. Visi iesniegtie darbi paliek Ontona Slišana Upītes Kultūrvēstures muzeja krājumos.

Darbi jāiesniedz līdz 2023. gada 6. aprīlim vienā no sev ērtākajiem veidiem:

☐ sūtīt pa pastu: "Radošo darbu konkursam", Nemateriālās kultūras mantojuma centrs "Upīte", Akas laukums 1, Upīte, Šķilbēnu pagasts, Balvu novads, LV-4587.

☐ **Radošo** (rakstisko) darbu var iesniegt, sūtīt uz e-pastu: upites.muzejs@gmail.com.

☐ Upītes bibliotēka, Stabļovas iela 1, Upīte, Šķilbēnu pagasts, Balvu novads. No otrdienas līdz sestdienai bibliotēkas darba laikā.

☐ Var izmantot kādu no pakomātiem – *Omniva, DPD* vai *Viniņpak*, ar saņemšanas vietu Balvu pilsētā, saņēmēju norādīt – Andris Slišāns, mob. tālr. 29621058.

Darbam jāpievieno:

☐ **radošajam** darbam pēdējā lapaspusē, **zīmējumam** otrā pusē: konkursanta vārds, uzvārds, vecums, mācību iestāde vai nodarbošanās, skolotāja/konsultanta vārds, uzvārds, kontaktārunis, e-pasts. (Dalībnieks sniedz uz sevi attiecināmo informāciju.)

☐ Aizpildīts **pieteikums**, kas pievienots pie nolikuma – **iesniedzams tikai elektroniski**, sūtīt uz e-pastu: upites.muzejs@gmail.com, ja pieteikums netiks iesniegts elektroniskā formātā, darbs netiks vērtēts.

Noslēguma pasākums un uzvarētāju apbalvošana – šī gada 16.maijā Upītē.

Neskaidrību vai jautājumu gadījumā zvanīt vai rakstīt *WhatsApp*: Andrim Slišanam 29621058 vai Ligītai Spridzānei 29868786, vai rakstīt upites.muzejs@gmail.com.

Vaduguns
INĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒĶINU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X
Publicitāte materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem atbild to autors.

REKLĀMA, SLUDINĀJUMI
D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS E.GABRANOVŠ - T. 29360850
ŽURNĀLISTE: S.KARAVOIČIKA - T. 26707934;
ZLOGINA - T. 29203754; I.ZINKOVSKA - T. 28319682;
M.SPRUDŽĀNE - T. 27832538; I.TUŠINSKA - T. 27145837;
A.LOČMELIS - T. 26665086. KOREKTORE S.GUGĀNE
GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 25908200
ŠOFERIS A.KIRSANOVŠ - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: vaduguns.lv
Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns", R.KACĒNS
Iespiests SIA "Latgales Druka", Rēzeknē, Baznīcas 28
TIRĀŽA - 2350

Dažādās medības

“Es arī esmu dabas draugs...”

Ingrīda Zinkovska

Balveniete IEVA LEIŠAVNIECE teju piecus gadus ir Mednieku un makšķernieku kluba “Kubuli” medniece. Tā nav nejauša kaprīze vai iegriba, bet gan “ļoti smuka mūsu ģimenes pēctecība, jo mednieks ir mans tēvs, mana māsa un mans brālis”. Mednieks ir arī levas vīrs, medībās piedalās arī abi dēli, 16 un 18 gadus veci. Nesen sarunā par medībām un meža dzīvniekiem leva ieminējās, ka procesi dabā cilvēkam tomēr jāregulē, par ko izvērsās arī tālākā saruna.

Noslēgumam tuvojas 2022./2023.gada medību sezona, kad beidzas limitēto lielo meža dzīvnieku medības. Atlikušajos mēnešos līdz 1.aprīlim varēs medīt nelimitētos dzīvniekus – lapsas, bebrus..., un tikai atsevišķus limitētos dzīvniekus. Kāda bija šī sezona?

– Jā, tā ir. Dzinējmedību sezona ir noslēgusies. Atlikušajos mēnešos tiešām var medīt tikai nelimitētos dzīvniekus un staltbriežu teļus, kā arī līdz diviem gadiem vecus staltbriežu buļļus. Šī sezona bija laba, ļoti laba. Veiksmīga gan man, gan mani biedriem, dinamiska un piedzīvojumiem bagāta. Īpaša izvērtās ciņa ar mazajiem ūdens iemītņiem – bebrim, kuri šogad bija īpaši neganti – mūrēja ciet visus grāvjus un upes. Īsteni celtnieki!

Vai tas izskaidrojams ar mainīgu un silto ziemu?

– Bebri ir invazīva suga, kas ieperinās jebkurā ūdenstilpē, meliorācijas grāvī, upē vai ezera krastā. To misija ir būvēt dambjus un appludināt teritoriju. Un viņi ļoti centīgi to dara. Ja ar bebrim necinās, viņus neslazdo, tie vairojas anormālos ātrumos. Bebri ziemā neguļ. Viņi pārtiek no tā, ko rudeni sagatavojuši. Dzīvnieki sev konservus sagatavo zem ūdens, savēlot visādus zarus un krūmiņus. Šī ziema tam ir pateicīga, jo upes, grāvji nav aizsaluši. Un mūsu medību kolektīva teritorijā tādu ir daudz, – upes vien ir piecas: Bolupe, Sita, Dzirla, Kurna, Baltupe, turklāt ir arī mežu meliorācijas grāvji.

Mednieki, dabas draugi un sabiedrība daudz diskutē par vilku medībām. Šajās dienās Valsts meža dienests pieņēmis lēmumu palielināt pieļaujamo nomedijamo vilku skaitu, ko drīkst darīt 18 novados, tostarp arī Balvu. Vai vilku medībām nepieciešamas lielākas kvotas?

– Jā, viennozīmīgi, jo jau tagad vilki ir savairojušies ļoti daudz. Visās malās plēš mazos meža iemītņiekus – gan zaķus, gan stīrnas, gan mežacūkas, kuras nav zaudējušas ciņā ar Āfrikas cūku mēri. Fakts, ka ir sākušies vilku uzbrukumi aļņiem, regulāri tiek saplosīti aitu ganāmpulki, pazūd kāds suns no ķēdes. Šis nu ir neapstrīdams pierādījums tam, ka vilku populācija pārsniedz pieļaujamās normas. Vilku medībās cenšos piedalīties ikreiz, kad tās tiek organizētas, protams, ja ir brīva diena un nav jābūt darbā. Esmu redzējusi šos zvērus, bet nomedijusi nē. Tā ir liela veiksmē, ja izdodas nomedīt pelēci, jo tie ir gudri, viltīgi, manīgi un ātri dzīvnieki.

Kad “Vaduguns” rakstīja par Balvu parkā redzēto āpsi, teicāt, ka meža dzīvnieki aizvien vairāk ienāks pilsētās. Kas par to liecina?

– Pirmkārt, ļoti strauji tiek izcirsti lieli mežu masīvi. Un ne tikai, arī mežu kopšanas projekti, jaunaudžu retināšanas projekti veicina to, ka meža zvēriem nav, kur palikt, nav, kur aizķerties. Zemnieki izplēš krūmus, kokus, novāc apaugumus, lai sētu labību. Otrkārt, pieaug visu meža zvēru populācija, jo labai aļņū mātei dzimst divi teļi, veselai briežu govij arī. Runājot par stīrnū bukiem, šī populācija arī ir ļoti izpletusies, par ko liecina kaut vai avāriju skaits, kurās iesaistīti šie skaistie “mazie briedīši”.

Pa Balviem jau tagad staigā stīrnas, āpši, lapsas. Bolupi un otro ezeru okupējuši bebri. Pieaug arī plēsēju populācija, jo mēs nemedijam nedz lačus, nedz lūšus, un vilku licences... – arī tas ir tik, cik ir. Zvēri nenovēršami nāk tuvāk apdzīvotām vietām, pilsētām, cilvēkiem, – vieni bēg, otri nāk medīt. Un, treškārt, noveco mednieku sabiedrība, nenotiek dabiska paaudžu maiņa. Kāpēc? Tas ir sarežģīts jautājums. Nav viegli būt medniekam – daudz pienākumu, liela atbildība.

Vai satikšanās ar simpātisko dzīvnieciņu āpsi var izvērsties problemātiska tiem, kas viņu satiek parkā?

– Tagad āpsis devies ziemas guļā un pagaidām vairāk nav redzēts. Saldu dusu! Taču sunim satikšanās ar šo dzīvnieciņu var kļūt liktenīga, jo āpsim ir ļoti asi nagi – kā nekā piemēroti alu rakšanai. Saķeroties ciņā, āpsis suni var nāvīgi ievainot. Ne velti mednieki neiet uz āpšu alām ar suni, jo negrib riskēt. Āpsis

Var arī tā! leva, cik vien var, cenšas būt mežā un baudīt dabu. To var, ne tikai esot medībās, bet arī ogojot vai sēņojot, vai vienkārši guļot sūnās un fotografējot selfijus.

suni var arī aprakt alā.

Kā vērtējat dabas draugu iebildumus pret medībām?

– Es arī esmu dabas draugs! Varbūt pat vēl lielāks... Ikvienam cilvēkam ir tiesības uz vārda brīvību, brīvi var paust savu viedokli. Tikai nevajag taisīt drāmu tur, kur tās nav. Stils un mode ir viena lieta, saprāts – otra.

Zināms, ka ģimenē esat mednieki paaudzēs, tomēr kas pamudināja kļūt par mednieku kolektīva biedri?

– (Smejas!) Par mednieku vai makšķernieku nekļūst, bet gan piedzimst. Laiks, kas tiek pavadīts medībās, ir laiks, kurā gūstu relaksāciju. Mežs ir brīnišķīga vieta, kur sakārtot savu mentālo un fizisko veselību. Mans medību tornis ir mana miera osta, svaigs gaiss, miers un klusums, kā arī man vienkārši patīk medīt, es nebaidos no suņiem, no citiem meža zvēriem, no tumsas, no ēnām. Manī mostas tāds kā pirmatnējais instinkts, esot mežā, es mediju ne tikai zvērus, bet arī ogas un sēnes. Vai zināt, kad ir vislabākās medības? Tad, kad neko nemedi.

Kad pēdējo reizi bijāt mežā?

– Vakar! Kad vien varu, cenšos būt mežā. Vakar pastaigājos ar suni. Satikām divus stīrnū bukus, paskatījāmies, kā viņiem klājas. Bucīņi šobrīd pie pārtikas tiek, tīri veikli ar nagiem izsit sniegu un var ēst zaļu zāli. Ja šiem nebūtu, ko ēst, varētu aizvest kādu sienu vai skābsiena rulli. Mežā vēl ir dziļa ziema. Lūši apstaigā savu medību teritoriju. Mežacūkas rok zemi vai meklē vietu, kur varētu veidot mīgu. Aļņū govīs un staltbriežu govīs jau ir grūsnas un gaida mazuļus. Ne velti medību sezona ir rudens, jo, nomedijot staltbriežu govī tagad, tā jau būtu dubultslepka.

Kādus darbus veicat, lai dzīvniekus ne tikai medītu, bet arī uzturētu medību saimniecību?

– Jā, būt par mednieci nav viegli. Ir vajadzīgs spēks, drosme un prasmes. Jaucu bebru dambjus, lieku slazdus bebrim. Būvēju medību gaides tornišus, lai sargātu mūsu zemnieku sējumus no postījumiem. Tas ir liels darbs. Kopā ar citiem medniekiem rūpējamies, lai medību saimniecība būtu līmenī. Lai Valsts meža

Ar Tobi medību torni. Projekta rezultātā Kubulu medību kolektīva teritorijā uzstādīti medību torni ar trepēm, margām, ar platformiņu, būdiņu ar paceļamiem logiem, kas ir brīvi pieejami visiem kolektīva medniekiem. “Katram īstenam medniekam jābūt arī savam medību tornim, paša būvētam,” uzskata leva.

dienests nebārtos un zemju īpašnieki nesūdzētos, ka lapsas aiznes vistas, bebri appludina tīrumus, mežacūkas izrok kartupeļus.

Kā iejutāties mednieku kompānijā, kur pārsvarā ir vīrieši?

– Brīnišķīgi. Man viņi netraucē. (Smejas!) Medības nav tikai vīriešu hobijs. Iztiksim bez seksisma. Manā kolektīvā vien ir divas sievietes mednieces un divas sievietes dzinējas. Skaisti taču! Puišiem ir iemesls savākties, nečurāt, kur pagadās, nelamāties un vienkārši būt istiem vīriešiem.

Atceraties pirmās medības?

– Protams. Gan pirmās medības, kad gāju dzinējos, gan pirmās, kad stāvēju uz masta. Nav divu vienādu medību, gluži tāpat kā nav divu vienādu saullēktu vai saulrietu.

Nāc un paņem!

Te ir baterijas!

“Zaļā josta” sadarbībā ar a/s “BAO” un Valsts izglītības satura centru ir izziņojusi izlietoto bateriju vākšanas konkursu “Tīrai Latvijai”, kas notiek jau labu laiku. Konkurss norisinās līdz šī gada 15.martam, un čaklākie vācēji saņems balvas.

Izlietoto bateriju vākšanas konkurss izglītības iestādēm kļuvis par ikgadēju tradīciju, ar kuras palīdzību “Zaļā josta” īsteno videi kaitīgu preču reģenerāciju Latvijā. Piedaloties konkursā, ikkatrs tā dalībnieks veicina videi kaitīgu preču nenonākšanu dabā un to pārstrādi otrreizējās izejvielās, saudzējot vidi un taupot resursus.

Turklāt konkursa laikā bērni mācās izprast izlietoto bateriju kaitīgo ietekmi uz vidi, iepazīst bateriju pārstrādes gaitu un savām acīm ierauga, cik daudz šo videi kaitīgo atkritumu katrs no mums rada.

Konkursa uzvarētājus noteiks divās nominācijās – gan pēc savāktā izlietoto bateriju apjoma uz vienu izglītības iestādes audzēkni, gan pēc kopējā iestādes savāktā bateriju apjoma. Konkursa rezultāti tiks apkopoti un paziņoti 2023.gada 9.maijā.

“Vaduguns” redakcijā sakrāta kastīte ar izlietotajām baterijām. Ja vēlaties papildināt savus savāktu bateriju krājumus, atnāciet, un mēs jums to atdosim!

